

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

2021 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2022

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇERİK

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI 2021 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	1
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI DERS ALETLERİ YAPIM MERKEZİ DÖNER SERMAYESİ İŞLETMESİ 2021 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	51
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ 2021 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	59
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETMENEVİ VE AKŞAM SANAT OKULLARI 2021 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	65

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

2021 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	8
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	8
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	8
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	11
7.	DENETİM BULGULARI.....	11
8.	EKLER.....	49

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: 2021 Yılı Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırması	4
Tablo 2: Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırması	4
Tablo 3: Faaliyet Sonuçları Tablosu.....	5
Tablo 4:Dönem Sonu İşlemlerinde Dönem Ayırıcı İşlemlere Tabi Olan Hesapların Geçici ve Kesin Mizan Bakiyeleri (TL)	21
Tablo 5:Dönem Sonu Döviz Değerleme İşlemine Tabi Olan Hesapların Geçici ve Kesin Mizan Bakiyeleri (TL)	21
Tablo 6:Bütçe Emanetleri Hesapları Geçici ve Kesin Mizan Bakiyeleri (TL)	21

KISALTMALAR

EBA: Eğitim Bilişim Ağı

Erasmus+ Programı: Avrupa Birliği Eğitim, Gençlik ve Spor Programı

FATİH: Eğitimde Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi

Gbps: Gigabit per second

KaYa: Kamu Yatırımları Bilgi Sistemi

Mbps: Mega bits per second

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

MEBBİS: Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri

MEBCBS: Milli Eğitim Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemleri

ÖSYM: Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi

RAM: Rehberlik ve Araştırma Merkezi

TB: Terabyte

TKYS: Taşınır Kayıt Yönetim Sistemi

TTVPN: Türk Telekom tarafından sağlanan Sanal Özel Ağ Hizmeti

Türkiye Ulusal Ajansı: Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı

VPN: Sanal Özel Ağ (Virtual Private Network)

VSAT: Very Small Aperture Terminal

YEĞİTEK: Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Bakanlığa Tahsisli Taşınmazların Muhasebeleştirilmesine ve Mali Tablolara Kaydedilmesine İlişkin İşlemlerin Tamamlanmaması
2. Bakanlığa Tahsisli Binalar için Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Gider Kaydedilmesi
3. Bakanlığın Taşradaki Harcama Birimleri Arasındaki Taşınır Devir İşlemlerinin Hatalı Muhasebeleştirilmesi
4. İl ve İlçe Müdürlükleri Nezdindeki Özel Hesaplara İlişkin İşlemlerin Muhasebeleştirilmemesi
5. Şartlı Bağış ve Yardımların Muhasebeleştirilmesinde Gelecek Aylara/Yıllara Ait Gelirler Hesabının Kullanılmaması
6. Dönem Sonu İşlemlerinin Eksik Yapılması

B. Diğer Bulgular

1. Bakanlığın Taşra Birimlerinde Avrupa Birliği'nden Sağlanan Kaynaklarla Finanse Edilen Projelerin Yürütülmesinde Mevzuata Uygun Olmayan Uygulamaların Bulunması
2. Hizmet İçi Eğitim Enstitüleri Tarafından Gelir Getirici Faaliyette Bulunulması Sonucu Elde Edilen Gelirlerin Mali Sistemin Dışında ve Denetimsiz Kalması
3. Bakanlığın Taşra Teşkilatında ya da Başka Kurumlarda Geçici Olarak Görevlendirilen ve Ders Görevinin Yapılmış Sayılacağı Haller Kapsamında Bulunmayan Yönetici ve Öğretmenlere Ek Ders Ücreti Ödenmesini Önleyecek Kontrol Sisteminin Olmaması
4. Ders Kitabı Alımı Sürecinde İhtiyacın Doğru Belirlenmesine Yönelik Etkin Bir Kontrol Mekanizmasının Bulunmaması
5. Okulların İnternet Erişimlerine ve Altyapılarına İlişkin Etkin İşleyen Bir Veri Sisteminin Bulunmamasının İhale ve İhale Konusu İş Süreçlerini Olumsuz Etkilemesi
6. Aynı İhale Konusu İçinde Yer Alabilecek Benzer Nitelikteki Mal Alımlarının Parçalara Bölünmek Suretiyle Doğrudan Temin Yöntemiyle Gerçekleştirilmesi

7. Ortaöğretimde Maker Hareketi Projesinden Beklenen Çıktıların Sürdürülebilir Olmasını Sağlayacak İzleme Sisteminin Kurulmaması

8. İl Milli Eğitim Müdürlükleri Tarafından Okullar Adına Satın Alınan Donatım Malzemelerinin Okullara Devrine İlişkin Sürecin Sağlıklı Yürütülmemesi

9. Bakanlık Aleyhine Adli Yargıda Sonuçlanan Davalarda Hükmolunan Tutarlar İçin Doğrudan İcraya Gidilmesinin Bakanlık Bütçesine İlave Mali Yük Getirmesi

---

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Milli Eğitim Bakanlığı görevlerini 10.07.2018 tarihli 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 301'inci ve müteakip maddelerinde yer alan hükümler çerçevesinde sürdürmektedir.

Söz konusu Kararname'ye göre Bakanlığın başlıca görev ve yetkileri şunlardır:

- Okul öncesi, ilk ve orta öğretim çağındaki öğrencileri bedenî, zihnî, ahlaki, manevî, sosyal ve kültürel nitelikler yönünden geliştiren ve insan haklarına dayalı toplum yapısının ve küresel düzeyde rekabet gücüne sahip ekonomik sistemin gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatarak geleceğe hazırlayan eğitim ve öğretim programlarını tasarlamak, uygulamak, güncellemek; öğretmen ve öğrencilerin eğitim ve öğretim hizmetlerini bu çerçevede yürütmek ve denetlemek,
- Eğitim ve öğretimin her kademesi için ulusal politika ve stratejileri belirlemek, uygulamak, uygulanmasını izlemek ve denetlemek, ortaya çıkan yeni hizmet modellerine göre güncelleyerek geliştirmek,
- Eğitim sistemini yeniliklere açık, dinamik, ekonomik ve toplumsal gelişimin gerekleriyle uyumlu biçimde güncel teknik ve modeller ışığında tasarlamak ve geliştirmek,
- Eğitime erişimi kolaylaştıran, her vatandaşın eğitim fırsat ve imkânlarından eşit derecede yararlanabilmesini teminat altına alan politika ve stratejiler geliştirmek, uygulamak, uygulanmasını izlemek ve koordine etmek,
- Kız öğrencilerin, engellilerin ve toplumun özel ilgi bekleyen diğer kesimlerinin eğitime katılımını yaygınlaştıracak politika ve stratejiler geliştirmek, uygulamak ve uygulanmasını koordine etmek,
- Özel yetenek sahibi kişilerin bu niteliklerini koruyucu ve geliştirici özel eğitim ve öğretim programlarını tasarlamak, uygulamak ve uygulanmasını koordine etmek,
- Yükseköğretim kurumları dışındaki eğitim ve öğretim kurumlarını açmak, açılmasına izin vermek ve denetlemek,
- Yurt dışında çalışan veya ikamet eden Türk vatandaşlarının eğitim ve öğretim alanındaki ihtiyaç ve sorunlarına yönelik çalışmaları ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği içinde yürütmek,
- Yükseköğretim dışında kalan ve diğer kurum ve kuruluşlarca açılan örgün ve yaygın

---

eğitim ve öğretim kurumlarının denklik derecelerini belirlemek, program ve düzenlemelerini hazırlamak,

- Yükseköğretimin millî eğitim politikası bütünlüğü içinde yürütülmesini sağlamak için, 4.11.1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile Bakanlığa verilmiş olan görev ve sorumlulukları yerine getirmek.

Bakanlığa ayrıca farklı kanunlar ile verilmiş olan çok sayıda görev, yetki ve sorumluluk bulunmaktadır. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda örgün ve yaygın eğitim, 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nda çırak, kalfa ve ustalık eğitimlerinden okullarda verilecek mesleki eğitimler; 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nda ilköğretim, 3423 sayılı Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Mesleki ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayesi Hakkında Kanun'da okullarda açılacak döner sermayeler ve uygulamalı mesleki eğitim, 6721 sayılı Türkiye Maarif Vakfı Kanunu'nda yurtdışında örgün ve yaygın eğitim hizmetleri, 2133 sayılı Devlet Kitapları Mütedavil Sermayesi Hakkında Kanun'da ders kitapları basım ve dağıtım, 2684 sayılı İlköğretim ve Ortaöğretimde Parasız Yatılı veya Burslu Öğrenci Okutma ve Bunlara Yapılacak Sosyal Yardımlara İlişkin Kanun ve 3580 sayılı Öğretmen ve Eğitim Uzmanı Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarında Parasız Yatılı veya Burslu Öğrenci Okutma ve Bunlara Yapılacak Sosyal Yardımlara İlişkin Kanun'da yatılı ve burslu okutulacak öğrenciler, 1416 sayılı Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanun'da yurtdışında burslu okutulacak öğrenciler, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nda yükseköğretimin yapı ve işleyişi, 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de özel eğitim gerektiren bireylerin eğitimi hakkında düzenlemeler yapılarak Bakanlığa bu alanlara ilişkin çeşitli yetki ve sorumluluklar verilmiştir. Bunlar dışında farklı düzenlemelerle Bakanlığa verilmiş olan görevler de bulunmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Bakanlık merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatı olmak üzere geniş bir örgütsel yapıya sahiptir. Milli Eğitim Bakanlığı merkez teşkilatı 23 birimden oluşmaktadır. Bu birimler şunlardır:

- Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
- Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği
- Bilgi İşlem Genel Müdürlüğü
- Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- Din Öğretimi Genel Müdürlüğü

- Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü
- Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- İç Denetim Birimi Başkanlığı
- İnşaat ve Emlak Genel Müdürlüğü
- Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü
- Ortaöğretim Genel Müdürlüğü
- Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü
- Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- Özel Kalem Müdürlüğü
- Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü
- Personel Genel Müdürlüğü
- Strateji Geliştirme Başkanlığı
- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı
- Teftiş Kurulu Başkanlığı
- Temel Eğitim Genel Müdürlüğü
- Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü
- Yükseköğretim ve Yurtdışı Eğitim Genel Müdürlüğü

Taşra teşkilatı, illerde il millî eğitim müdürlükleri, ilçelerde ise ilçe millî eğitim müdürlükleri şeklinde olmak üzere 81 il ve 922 ilçede örgütlenmiştir. Bakanlığa bağlı okul ve kurumlar il ve ilçe millî eğitim müdürlüklerine bağlı olarak faaliyet göstermektedir.

Türk kültürünün yurt dışında tanıtılması, yayılması ve korunmasına dair eğitim ve öğretim hizmetlerini düzenlemek üzere 63 ülkede yurt dışı teşkilatı oluşturulmuştur.

Bakanlık bünyesinde 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi olarak istihdam edilen kadrolu ve sözleşmeli personel çalıştırılmaktadır. Ayrıca Bakanlığa bağlı döner sermayeli kuruluşlarda 4857 sayılı İş Kanunu'na tabi olarak istihdam edilen işçi statüsündeki personel bulunmaktadır. Kadrolu ve sözleşmeli personel olarak eğitim-öğretim hizmetleri sınıfında 978.709, genel idare hizmetleri sınıfında 42.716, yardımcı hizmetler sınıfında 28.174, teknik hizmetler sınıfında 4.579, sağlık hizmetleri sınıfında 529, avukatlık hizmetleri sınıfında 230 ve diğer statülerde 3.223 olmak üzere toplamda 1.058.160 personel istihdam edilmektedir.

1.3. Mali Yapı

Milli Eğitim Bakanlığı, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli I sayılı Cetvelde yer alan genel bütçeli idarelerden olup, temel faaliyetlerini merkezi yönetim bütçe kanunlarıyla verilen ödeneklerle gerçekleştirmektedir.

2021 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Milli Eğitim Bakanlığına 146.920.234.000,00 TL ödenek tahsis edilmiş olup, bu tutar merkezi yönetim bütçesinin %10,91'ine tekabül etmektedir. Bakanlığın 2021 mali yılı başlangıç bütçesine yıl içinde eklenen 8.611.760.996,37 TL ödenek ile yılsonu bütçesi 155.531.994.996,37 TL olmuştur. Bununla birlikte yılsonu bütçesinin 152.542.651.361,33 TL'si harcanmıştır.

Bakanlıkça sunulan Bütçe Giderleri ve Ödenekler tablosuna göre 2021 yılı bütçe giderleri ve ödenek kullanımı aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 1: 2021 Yılı Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırması

Ekonomik Kod	2021 Başlangıç Ödeneği (TL)	2021 Revize Ödeneği (TL)	31.12.2021 İtibarıyla Harcama (TL)	Gerçekleşme Oranı
01 Personel Giderleri	103.376.777.000,00	107.412.565.170,83	107.120.281.515,04	103,62
02 SGK Devlet Primi Giderleri	16.348.832.000,00	17.228.929.500,00	17.097.851.188,57	104,58
03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	11.656.741.000,00	13.394.119.188,42	13.287.032.757,93	113,99
05 Cari Transferler	4.199.031.000,00	4.855.106.000,00	4.837.603.217,70	115,21
06 Sermaye Giderleri	11.301.160.000,00	11.948.300.168,12	9.515.407.715,25	84,20
07 Sermaye Transferleri	37.693.000,00	692.974.969,00	684.474.966,84	1815,92
Genel Toplam	146.920.234.000,00	155.531.994.996,37	152.542.651.361,33	103,83

Bakanlıkça sunulan 2021 yıl sonu itibarıyla bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırması aşağıdaki tablodaki gibidir:

Tablo 2: Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırması

Ekonomik Kod	2020	2021	
	Yıl Sonu Gerçekleşme (TL)	Gelir Tahmini (TL)	Yıl Sonu Gerçekleşme (TL)
01 Vergi Gelirleri	8.972.174.570,59		11.558.913.108,08
03 Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	46.963.178,72		46.152.917,39
04 Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	274.688.047,00	195.075.873,00	443.740.811,00
05 Diğer Gelirler	428.884.043,60		331.285.311,64
Genel Toplam	9.722.709.839,91	195.075.873,00	12.380.092.148,11

Bakanlıkça sunulan Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre Bakanlığın 2021 yılı faaliyet sonucu aşağıdaki gibidir.

Tablo 3: Faaliyet Sonuçları Tablosu

Faaliyet Giderleri (A)	Faaliyet Gelirleri (B)	İndirim İade İskonto Toplamı (C)	Net gelir (D=B-C)	Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu (D-A)
181.078.114.552,68	43.502.056.979,96	4.345.690.923,55	39.156.366.056,41	141.921.748.496,27

Bakanlık bünyesinde yer alan 1.483 döner sermaye işletmesi ve 552 öğretmenevi ve akşam sanat okuluna ilişkin mali iş ve işlemler bütçe dışında yürütülmekte ve bunlara ilişkin mali bilgiler yukarıdaki tablolarda yer almamaktadır. 2021 mali yılı sonu itibarıyla söz konusu döner sermaye işletmelerinin konsolide gelirleri 2.245.014.125,38 TL, toplam karı 291.091.029,89 TL; öğretmenevi ve akşam sanat okullarının ise konsolide toplam geliri 710.926.572,00 TL, toplam karı 56.111.696,00 TL olarak gerçekleşmiştir.

2021 yılında Bütçe Kanunu (E) Cetveli'ne konan hüküm ile Milli Eğitim Bakanlığına Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan taşınmalı ilköğretim ve ortaöğretim kapsamındaki öğrencilerin öğle yemeği gideri olarak 1.463.000.000,00 TL; özel eğitim öğrencilerinin taşıma gideri olarak 954.000.000,00 TL ve ilköğretim öğrencilerine ücretsiz olarak dağıtılacak ders kitapları için 540.000.000,00 TL olmak üzere toplam 2.957.000.000,00 TL kaynak aktarılmış; taşınmalı ilköğretim ve ortaöğretim kapsamındaki öğrencilerin yemek gideri olarak 436.660.090,21 TL, özel eğitim öğrencilerinin taşıma giderleri için 598.545.996,29 TL, ücretsiz ders kitabı için 441.759.852,00 TL olmak üzere toplam 1.476.965.938,50 TL harcama yapılmıştır. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan aktarılan kaynak ve buna ilişkin harcamalar Bakanlık bütçesi ile ilişkilendirilmeksizin açılan özel hesaplarda takip edilmektedir.

Bakanlıkta bütçeyle verilen ödenekler dışında, Bakanlık merkez ve taşra birimlerinde Avrupa Birliği ve uluslararası kuruluşlardan sağlanan kaynaklarla yürütülen projeler olduğu gibi, yerel kaynaklı projeler de bulunmaktadır. Bakanlık merkez birimlerinde 2021 yılı içerisinde de yürütülmeye devam olunan dış kaynaklarla yürütülen projelerin bütçe büyüklüğü yaklaşık 1.700.000.000 avrodur. Ayrıca Bakanlık bütçesi ile ilişkilendirilmeksizin bankalarda açılan özel hesaplarda yönetilen, çeşitli kaynaklardan elde edilen gelirler ile bu gelirlerden yapılan harcamalar bulunmaktadır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Bakanlık mali işlemlerini 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile belirlenmiş muhasebeleştirme ve raporlama kurallarına göre gerçekleştirmektedir.

5018 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesinin ilk iki fıkrasında;

“Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur.” denilmektedir.

Çerçeve hesap planı ile düzenlenecek mali raporların şekil, süre ve türleri, aynı Kanunun 49 ve 80'inci maddeleri gereği Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenmiştir.

Bu düzenlemelere göre; muhasebe sistemi tahakkuk esaslıdır. Mali yıl esasına göre tutulmaktadır. Kamu İdaresinin bütün varlık ve yükümlülükleri, gelir ve giderleri ile garantileri gibi tüm mali işlemlerini kapsar.

Mali raporlamanın amacı; yöneticilere, kamuoyuna ve denetim yetkililerine bilgi sunmaktır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin “Amaç” başlıklı 1'inci maddesinde; *“Bu Yönetmeliğin amacı; genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerinin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi ile mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak ve karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanması ve yayımlanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir.”* hükmü yer almaktadır.

Bu amacın gerçekleştirilmesi için; işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi ile birlikte muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanan mali tabloların belirlenen sürelerde yönetim ve ilgililerin bilgisine sunulması gerekmektedir.

Yönetmeliğin 310'uncu maddesinde kendi adına ekonomik varlık edinebilen, yükümlülük üstlenebilen, diğer kamu idareleri veya üçüncü şahıslarla ekonomik ilişkilere girebilen kapsama dâhil her kamu idaresinin bir kurumsal birim ve her kurumsal birimin bir mali raporlama birimi olduğu; 311'inci maddesinde kapsama dâhil kamu idarelerinin mali hizmetler birim yöneticilerinin, mali raporlama kapsamındaki mali tabloların belirlenen standartlara uygun olarak hazırlanmasından, üst yöneticilerin de bu hususları gözetmekten ve belirlenen süreler içinde yayımlanmasından sorumlu olduğu; 312'nci maddesinde kamu idarelerince, detaylı hesap planlarında yer alan hesaplardan aylık mizan ve yıllık olarak geçici ve kesin mizanların düzenleneceği; 313'üncü maddesinde kamu idarelerince hazırlanacak temel mali tabloların Bilanço, Faaliyet Sonuçları Tablosu ve Nakit Akış Tablosu olduğu; 314-316'ncı maddelerinde bu tabloların mahiyetleri ve nasıl düzenleneceği; 327'nci maddesinde de mali tabloların hangi dönemlerde hazırlanıp yayımlanacağı belirtilmiştir.

Bakanlığın muhasebe hizmetleri çerçeve hesap planına uygun olarak Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde merkezde Merkez Saymanlık Müdürlüğü, taşrada ise defterdarlıklara bağlı muhasebe birimleri tarafından yürütülmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esasların 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı

icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen

denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 55'inci maddesinde, iç kontrolün idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünü olduğu belirtilmiştir.

Bu kapsamda yapılan düzenlemeler çerçevesinde, Milli Eğitim Bakanlığı'nın İç Kontrol Sistemine ilişkin aşağıda yer alan tespit ve değerlendirmeler yapılmıştır.

- 2019 - 2023 Stratejik Planıyla belirlenen Bakanlık misyonunun benimsenmesi ve gerçekleştirilmesini sağlamak üzere, Bakanlık birimleri, birim çalışma yönergesi hazırlayarak bakanlığın internet sitesinde yayımlamış ve alt birimlerinin görevlerini bu yönergelerde açıkça belirlemişlerdir.
- İdarece hassas görevlere ilişkin prosedürler ve bu çerçevede hassas görev tanımları yapılmamıştır.
- Bakanlık faaliyetlerine ilişkin iş akış süreçleri yazılı olarak oluşturulmamış ve bu süreçlerde görev alanların yetki sınırları ve sorumlulukları ve dolayısıyla hangi yetkinin kimlere devredileceği belirlenmemiştir.
- Kamu İç Kontrol Standartları Tebliğine uygun olarak hazırlanan 2020-2021 Kamu İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planında, kontrol ortamı standartları altında 9, risk

değerlendirme standartları altında 4, kontrol faaliyetleri standartları altında 1, bilgi ve iletişim standartları altında 4 ve izleme standartları altında ise 2 adet olmak üzere toplam 20 adet eylem ve faaliyete yer verilmiştir.

- Etik kuralları ile ilgili farkındalık oluşturulması ve faaliyetlerde bu kurallara uyulmasının sağlanması için personele “Etik Sözleşmesi” imzalatılmakta ve bu amaçla kamu görevlilerine “Etik Davranış Eğitimi” verilmekte, sonuçları izlenmekte ve her yıl sonunda raporlaştırılmaktadır.
- Bakanlığın Hizmet İçi Eğitim faaliyetleri merkez teşkilatının teklifleri doğrultusunda yıllık olarak belirlenmekte ve bütçe imkânları da dikkate alınarak belirlenen konularda eğitim faaliyetleri düzenli bir biçimde yürütülmektedir.
- Bakanlığın 18.09.2018 tarihli ve 16702371 sayılı 2018/16 sıra numaralı Genelgesi ile hazırlık çalışmaları başlatılan 2019-2023 Stratejik Planı kurum internet sayfasında yayımlanmıştır.
- 2021 yılı Performans Programı Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından yürütülen program bütçe usul ve esaslarına uygun şekilde hazırlanmıştır.
- Harcama birimleri tarafından Birim Faaliyet Raporları ile yılı Performans Programı gerçekleştirmeleri de esas alınarak Strateji Geliştirme Başkanlığınca her yıl yayımlanmak üzere İdare Faaliyet Raporu hazırlanmaktadır. Birimler tarafından hazırlanan birim faaliyet raporları konsolide edilerek idare faaliyet raporu oluşturulup kamuoyuna duyurulmaktadır.
- İdarenin tüm birim/faaliyet/iş süreçleri düzeyinde tanımladığı iç kontrol riskleri düzeyinde yeterli bir çalışması yoktur , ancak kurumsal riskleri belirleme süreci 2019-2023 Stratejik Planının hazırlanması sürecinde ilk kez ele alınmış, her bir stratejik hedef için riskler tespit edilmiş, bu risklere ilişkin stratejiler, maliyet tahmini, tespitler ve ihtiyaçlar belirlenmiştir.
- Ön mali kontrol sistemi 2007/12 sayılı Ön Mali Kontrol konulu Bakanlık Genelgesi doğrultusunda İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslara uygun olarak oluşturulmuştur.
- Yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretebilecek ve veriler üzerinden analiz yapma imkânı sunacak bir yönetim bilgi sisteminin oluşturulması amacıyla tüm birimlerde Bilgi ve Rapor Envanteri oluşturulmuş ve yayımlanmış, Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri (MEBBİS), e-OKUL ve Eğitim Bilişim Ağı (EBA) gibi yönetim bilgi sistemleri yer almaktadır.
- Bakanlık makamının onayı ile 2020-2021 İç Kontrol Eylem Planı kapsamında kurul başkanı ve kurul üyelerinden oluşan İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu görevlendirilmiştir. Ancak, idarenin tüm birimlerinin katılımcı bir iç kontrol değerlendirme çalışması

bulunmamakla birlikte, Kurul yıllık değerlendirme çalışmasını da gerçekleştirmemiştir.

- Bakanlık İç Denetim Birimi'nde, İç Denetçi kadrosu 10'u dolu 30'u boş olmak üzere toplam 40 kadro yer almaktadır. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim ve danışmanlık raporları mevcuttur.

İç kontrol sistemine ilişkin yürütülen faaliyetler ve ulaşılan sonuçlar değerlendirildiğinde; Bakanlıkta iç kontrol sisteminin kurulması ve yürütülmesine ilişkin çalışmaların yapıldığı görülmüş olmakla birlikte, etkili bir iç kontrol sisteminin kurulabilmesi için çalışmaların sürdürülerek eksikliklerin giderilmesine ihtiyaç bulunduğu değerlendirilmiştir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Milli Eğitim Bakanlığı 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Bakanlığa Tahsisli Taşınmazların Muhasebeleştirilmesine ve Mali Tablolara Kaydedilmesine İlişkin İşlemlerin Tamamlanmaması

Bakanlığa tahsisli arazi, arsa ve binaların kaydına ilişkin muhasebe işlemlerinin tamamlanmadığı, dolayısıyla söz konusu taşınmazların mali tablolarda eksik raporlandığı görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmeliğin 4'üncü maddesinde, taşınmaz ve hakların, kamu idarelerinin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan, eklenti ve bütünleyici parçaları dahil olmak üzere arazi, arsa, bina, yer altı ve yer üstü düzenleri ile sınırlı aynî haklar ve kişisel hakları; kamu idarelerinin yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların ise tapu kütüğünde üçüncü kişiler veya diğer kamu idareleri adına tescilli olmakla birlikte irtifak hakkı tesisi, kiralama, kullanma izni verilmesi ve tahsis gibi yollarla yönetim veya kullanım hakkı kamu idarelerine verilen taşınmazları ifade ettiği belirtilmiştir.

İlgili Yönetmeliğin 5'inci maddesinin birinci fıkrasında taşınmazların kayıt ve kontrol işlemlerinin, kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınması olduğu belirtilmiştir. Aynı maddenin altıncı fıkrasında ise, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin yönetiminde ve kullanımında bulunan taşınmazların kaydı ve yönetimi ile ilgili olarak bu Yönetmelik gereğince yapılması gereken kayıt ve kontrol işlemlerinin bu idarelerin yetkili ve görevli birimleri tarafından yapılacağı ifade edilmiştir.

Mülkiyeti Hazineye veya diğer kamu idarelerine ait olup bir başka kamu idaresine tahsis edilen taşınmazların tahsis edildikleri kamu idarelerinin mali tablolarında gösterilmesini teminen, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 130, 131 ve 132'nci maddeleri ile Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 170, 172, 174, 176 ve 186'ncı maddelerinde gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Bu kapsamda, Muhasebat Genel Müdürlüğünün 41 Sıra No'lu Genel Tebliği'nde tahsis edilen taşınmazların izlenebilmesi amacıyla "02 Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar" ve kamu idarelerine tahsisli olan taşınmazların izlenebilmesi amacıyla da "03 Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar" yardımcı hesaplar olarak belirlenmiş ve bu yardımcı hesaplar merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin detaylı hesap planına eklenmiştir. Aynı Genel Müdürlüğün 27.04.2015 tarihli ve 90192509-010.03-4167 sayılı "Taşınmaz Tahsis İşlemleri" konulu yazısında ise, tahsis işlemi kapsamında kamu idareleri ve muhasebe birimlerince yapılacak işlemler alt başlıklar (muhasebe birimine bildirim, muhasebeleştirme, değer artırıcı harcamalar, tahsisin sonlandırılması ve diğer hususlar) halinde örnekler verilmek suretiyle detaylı olarak açıklanmıştır.

İnşaat ve Emlak Genel Müdürlüğünce (Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Emlak Daire Başkanlığı) taşınmaz envanter işlemlerinin yapılarak Milli Eğitim Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemleri (MEBCBS) veri tabanına aktarılması işlemlerinin tamamlandığı ve bunun sonucunda ülke genelinde Bakanlığa tahsisli toplam bina sayısının 133.074, üzerinde yapı

olmayan taşınmazlardan imar planlarında eğitim alanı olarak ayrılmış olanların 67.839, yatırım teklifi olanların sayısının ise 492 olduğu görülmüştür. Ancak tahsis işlemlerinin tamamlanamaması, muhasebe birimlerine gerekli bildirimlerin yapılmaması vb. nedenlerle, Bakanlığa tahsisli taşınmazların tamamının muhasebe kayıtlarına yansıtılmadığı anlaşılmıştır. Dolayısıyla 2021 yılı mali tablolarında yer alan 5.231.952.941,96 TL'lik tutar, tahsisli taşınmazların tamamına karşılık gelen değeri temsil etmemektedir.

Kamu idaresi cevabında; taşınmaz envanter işlemlerinin MEBCBS uygulaması üzerinden tamamlandığı, ilgili Yönetmelik hükümlerinin uygulanması amacıyla oluşturulan Taşınmaz Modülüne tahsisli taşınmazların güncel değerleriyle henüz tam ve eksiksiz olarak kaydedilemediği, gerek tahsis işlemlerine gerekse tahsise konu taşınmazların değer tespitine ilişkin eksikliklerin giderilerek sorunların çözüme kavuşturulması yönünde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile çalışmaların sürdürüldüğü belirtilmiştir.

Bakanlık mali tablolarının tahsisli taşınmazların değerini tam ve doğru olarak ortaya koyabilmesini teminen, envanter işlemleri tamamlanan tahsisli taşınmazların güncel değerleriyle muhasebeleştirilerek kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Bakanlığa Tahsisli Binalar için Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Gider Kaydedilmesi

Bakanlığa tahsisli binalara ilişkin belli tutarı aşan değer artırıcı büyük onarım harcamalarının varlık hesaplarına kaydedilmek yerine doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin maddi duran varlıklar hesap grubuna ilişkin işlemlerin açıklandığı 170'inci maddesinde, maddi duran varlıklar için sonradan yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini, sağlanan faydayı arttıran veya üretilen mal veya hizmetlerin üretim maliyetini azaltan her türlü maliyetin, ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edileceği ve amortisman hesaplamasında dikkate alınacağı; tahsis edilen taşınmazlara yapılan değer artırıcı harcamaların taşınmazın tahsis edildiği kamu idaresinin muhasebe hizmetini yürüten muhasebe birimince ilgili taşınmazın kayıtlı değeri üzerine ilave edileceği ve ilave edilen değer, taşınmazı tahsis eden kamu idaresine, bu kamu idaresince de muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe birimine kayıtlara alınmak üzere bildirileceği hüküm altına alınmıştır.

Muhasebat Genel Müdürlüğünün “Amortisman ve Tükenme Payları” başlıklı 47 sıra numaralı Genel Tebliği’nin 6’ncı maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında, taşınmazlar için yapılan harcamalardan 34.000,00 TL’yi aşanların değer arttırıcı harcama olarak kabul edileceği belirtilmiştir. Yine, aynı Genel Müdürlüğün “Taşınmaz Tahsis İşlemleri” konulu 27.04.2015 tarih ve 90192509-010.03-4167 sayılı yazısında tahsisli kullanılan taşınmaz için değer arttırıcı harcama yapılması durumunda tahsis eden ve edilen kamu idaresince yapılması gereken muhasebe işlemleri örnekler verilmek suretiyle ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Yapılan incelemelerde, Bakanlığa tahsisli binalara ilişkin değer arttırıcı nitelikteki büyük onarım harcamalarının giderleştirildiği, binaların maliyetine eklenmediği, dolayısıyla da söz konusu harcamaların, amortisman ayırmak suretiyle kısmen değil de tümüyle gider hesaplarına kaydedildiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; değer arttırıcı nitelikteki büyük onarım harcamalarının maliyete eklenmesinin, bina bazlı takibi sağlayacak sistem ve modül güncelleme çalışmalarının tamamlanmasıyla mümkün olabileceği belirtilerek bu kapsamdaki çalışmaların kısa vadede sonuçlandırılacağı ifade edilmiştir.

Bakanlık mali tablolarının taşınmazlara ilişkin tam ve doğru bilgi içermesini teminen, değer arttırıcı harcamaların tahsisli taşınmazın maliyet değerine eklenmesi ve ekonomik ömrü dikkate alınmak suretiyle yıllar itibariyle amortisman tabi tutulması gerekmektedir.

BULGU 3: Bakanlığın Taşradaki Harcama Birimleri Arasındaki Taşınır Devir İşlemlerinin Hatalı Muhasebeleştirilmesi

İl Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından temel eğitim ve ortaöğretim kurumları adına satın alınan demirbaşların okullara devrine yönelik olarak yapılan muhasebe kayıtlarının hatalı olduğu görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin 25 Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubuna ilişkin işlemleri düzenleyen 170’inci maddesinde; farklı muhasebe birimlerinden hizmet alan aynı kamu idaresine bağlı harcama birimleri arasındaki maddi duran varlık aktarmalarının muhasebe birimleri arası işlemler hesabına kayıt yapılmak suretiyle gerçekleştirileceği düzenlenmiştir.

Aynı Yönetmeliğin 255-Demirbaşlar Hesabının işleyişinin düzenlendiği 182’nci maddesinde; demirbaşlar hesabında kayıtlı demirbaşlardan farklı muhasebe birimlerinden

---

hizmet alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin harcama birimleri arasında bedelsiz olarak devredilenlerin; devreden muhasebe birimince kayıtlı değerleri üzerinden 255 No.lu Hesaba alacak, 511-Muhasebe Birimleri Arası İşlemler Hesabına borç, varlığa ilişkin ayrılmış amortisman tutarlarının 511 No.lu Hesaba alacak, 257-Birikmiş Amortismanlar ve Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabına borç kaydedileceği, devralan muhasebe birimince ise, kayıtlı değerleri üzerinden 255 No.lu Hesaba borç, 511 No.lu Hesaba alacak, varlığa ilişkin ayrılmış amortisman tutarlarının 511 No.lu Hesaba borç, 257 No.lu Hesaba alacak kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen Yönetmelik hükümlerine göre, İl Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından okullar adına satın alınan donatım malzemelerinin okullara devri esnasında, 511 No.lu hesap vasıtasıyla, Defterdarlık Muhasebe Müdürlüklerince taşınır çıkış kayıtları, Mal Müdürlüklerince de ilgili taşınırların giriş kayıtları yapılacaktır.

Yine mevzuat hükümleri kapsamında, devre konu edilen taşınırlar amortismanına tabi tutulmuş ve dolayısıyla ilgili amortisman hesabı yani 257 No.lu Hesaba kayıt yapılmış ise, bu hesapta yer alan kayıtların da muhasebe birimleri arasında devrinin sağlanması gerekmektedir.

Yapılan incelemelerde; Defterdarlık Muhasebe Müdürlükleri ve Mal Müdürlüklerince taşınırların kayıttan düşme ve kayda alma işlemlerinin Yönetmelik hükümlerine uygun olarak yürütüldüğü görülmüş olmakla birlikte, 2021 mali yılı içerisinde satın alınan ve haliyle dönem sonu işlemleri kapsamında henüz amortisman ayırma işlemi gerçekleşmemiş olan bu taşınırlar için 257 No.lu Hesapta kayıt olmamasına rağmen söz konusu hesabın da devre konu edildiği tespit edilmiştir.

Oysaki muhasebe birimlerince sadece taşınıra ilişkin devir ve devir alma kayıtlarının yapılması yeterli olacak, taşınırı devralan muhasebe birimi ise geçici mizanın çıkarılmasının ardından dönem sonu işlemleri kapsamında ilgili taşınırı amortismanına tabi tutup buna ilişkin muhasebe kayıtlarını yapacak ve böylece taşınırlar mali tablolarda gerçek değerleriyle ifade edilmiş olacaktır.

Bu itibarla; Bakanlık mali tablolarının taşınırlara ilişkin doğru ve güvenilir bilgi sunmasını teminen harcama birimleri arasındaki taşınır devirlerine ilişkin muhasebe işlemlerinin mevzuata uygun olarak yürütülmesi gerekmektedir.

BULGU 4: İl ve İlçe Müdürlükleri Nezdindeki Özel Hesaplara İlişkin İşlemlerin Muhasebeleştirilmemesi

Belirli faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için il ve ilçe müdürlükleri nezdinde oluşturulan özel hesaplara aktarılan tutarlar ve bu hesaplardan yapılan kullanımların muhasebeleştirme işlemlerinin, ilgili müdürlük muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe birimi tarafından yapılmadığı görülmüştür.

17.10.2017 tarih ve 30213 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu İdarelerine Ait Özel Hesaplara İlişkin İşlemlerin Muhasebeleştirilmesine Dair Yönetmelik’in;

“Kapsam” başlıklı 2’nci maddesinde, bu Yönetmeliğin genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerini kapsadığı,

“Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinde, özel hesabın, yılları merkezi yönetim bütçe kanunu ya da diğer kanun hükümleri gereğince belirli faaliyetlerin gerçekleştirilmesi veya projelerin desteklenmesi ve benzeri amaçlar için banka nezdinde kamu idaresi adına açılan ve işlemleri muhasebe birimi tarafından yürütülen hesabı ifade ettiği,

“Özel hesaba ilişkin işlemlerin muhasebeleştirilmesi” başlıklı 6’ncı maddesinde, özel hesaba aktarılan tutarlar ile bu hesaptan yapılan kullanımların muhasebeleştirilmesinin, ilgili kamu idaresinin muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe birimi tarafından yapılacağı; özel hesaba aktarılan tutarlar ile özel hesaptan yapılan kullanımların hangi esaslara göre muhasebeleştirileceği,

hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu Yönetmelik, kapsamdaki özel hesaplardan yapılan kullanımların muhasebeleştirme işlemlerinin ilgili kamu idaresinin muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe birimine devredilmesini öngörmüş ve muhasebe sistemi dışında özel hesap tutulmasına imkan tanımamıştır.

Yapılan incelemelerde,

- Milli Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği Yönetmeliği’nin 17’nci maddesine göre okullardaki kantin ve benzeri yerlerin kiraya verilmesi ya da işletilmesi ile elde edilen gelirden, ilgili maddede belirlenen oranın il ve ilçe milli eğitim müdürlüğü banka hesabına aktarılması suretiyle oluşturulan Okul Aile Birliği Hesabı,

- Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Çocuk Kulüpleri Yönergesi çerçevesinde elde edilen gelirden, Yönergede belirlenen oranın il ve ilçe milli eğitim müdürlüğü banka hesabına aktarılması suretiyle oluşturulan Çocuk Kulübü Hesabı,
- Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurum Müdürlüklerinin ÖSYM Tarafından Başvuru Merkezi Olarak Açılması ve Yönetilmesi ile İlgili Protokol çerçevesinde ÖSYM başvuru merkezi olarak belirlenen okulların sınav başvuru ücretlerinden elde ettiği gelirden, Protokolde belirlenen oranın ilçe milli eğitim müdürlüğü banka hesabına aktarılması suretiyle oluşturulan ÖSYM Hesabının,

İl ve ilçe müdürlükleri nezdinde açılan banka hesaplarında takip edildiği, bu hesaplara yapılan aktarımların ve hesaplardan yapılan kullanımların muhasebe sistemi dışında tutulduğu ve mali tablolarda gösterilmediği tespit edilmiştir.

Yukarıdaki özel hesaplardan Okul Aile Birliği Hesabı ile ilgili olarak; Hazine ve Maliye Bakanlığında görüş istenmesi üzerine Muhasebat Genel Müdürlüğünün 08.01.2021 tarih ve 712528 sayılı cevabi yazısının Kamu İdaresi Strateji Geliştirme Başkanlığınca il müdürlüklerine gönderilmesi sonucu, bu hesapların il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerinin muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe birimlerine devredilmeye başlandığı görülmüş olmakla birlikte, söz konusu özel hesabı ilgili muhasebe birimlerine devretmeyen il ve ilçe müdürlüklerinin bulunduğu tespit edilmiştir.

Çocuk Kulübü Hesabı ve ÖSYM Hesabının ise tüm il ve ilçe müdürlüklerinde muhasebe birimi dışında tutulmasına devam edildiği görülmüştür. Bununla birlikte, 11.02.2022 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Çocuk Kulüpleri Yönergesi'nde yapılan değişiklikle, elde edilen gelirden il ve ilçe müdürlüklerine ayrılan paylar kaldırılmış ve öğretmen, usta öğretici ve koordinatör öğretmen paylarına eklenmiştir. Dolayısıyla bundan sonra Çocuk Kulübü Hesabına kulüp gelirlerinden herhangi bir aktarım olmayacaktır. Ancak il ve ilçe müdürlükleri nezdinde açılmış olup muhasebe sistemi dışında tutulan bu hesaplardaki bakiyelerin de mevzuata uygun olarak muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi tarafından verilen cevapta; Okul Aile Birliği Hesabı ile ilgili olarak gerekli iş ve işlemlerin yapılması amacıyla taşra birimlerine yazı yazıldığı ifade edilmiş olup diğer özel hesaplara ilişkin bir açıklama yapılmamıştır.

Bu itibarla, özel hesaba aktarılan tutarlar ile özel hesaptan yapılan kullanımların Kamu İdarelerine Ait Özel Hesaplara İlişkin İşlemlerin Muhasebeleştirilmesine Dair Yönetmelik hükümlerine uygun olarak muhasebeleştirilmesi ve Kamu idaresi mali tablolarına yansıtılması sağlanmalıdır.

BULGU 5: Şartlı Bağış ve Yardımların Muhasebeleştirilmesinde Gelecek Aylara/Yıllara Ait Gelirler Hesabının Kullanılmaması

Kamu yararına kullanılmak üzere Bakanlığa yapılan şartlı bağış ve yardımların bütçeye gelir kaydedilmesine ilişkin olarak yapılan muhasebe kayıtlarında 380/480-Gelecek Aylara/Yıllara Ait Gelirler Hesabının kullanılmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Bağış ve yardımlar" başlıklı 40'inci maddesinde; kamu yararına kullanılmak üzere kamu idarelerine yapılan şartlı bağış ve yardımların, hizmeti yapacak idarenin üst yöneticisi tarafından uygun görülmesi halinde, bütçede açılacak bir tertibe gelir ve şart kılındığı amaca harcanmak üzere açılacak bir tertibe ödenek kaydedileceği, bu ödeneklerden malî yılsonuna kadar harcanmamış olan tutarların, bağış ve yardımın amacı gerçekleşinceye kadar ertesi yıl bütçesine devir olunarak ödenek kaydedileceği ifade edilmiştir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 380 No.lu Hesabın işleyişini düzenleyen 298'inci maddesinde; muhasebe birimlerince şartlı bağış ve yardım olarak alınan tutarların bir taraftan ilgisine göre bu hesaba ya da 480 No.lu Hesaba alacak, ilgili hesaplara borç; nakden tahsil edilen tutarların diğer taraftan 800-Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805-Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedileceği, 380 No.lu Hesapta kayıtlı şartlı bağış ve yardımlara ilişkin tutarlardan şart kılınan amaçlar doğrultusunda kullanılanların bu hesaba borç, 600-Gelirler Hesabına alacak kaydedileceği ifade edilmiş,

600 No.lu Hesabın işleyişini düzenleyen 394'üncü maddesinde; muhasebe birimlerince şartlı bağış ve yardım haricinde bağış ve yardım olarak tahsil olunan paraların bir taraftan bu hesaba, şartlı bağış ve yardımların ilgisine göre 380 ya da 480 No.lu Hesaba alacak, ilgili hesaba borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri çerçevesinde; şartlı bağış ve yardımların bir taraftan bütçeye gelir kaydedilmesi, diğer taraftan şart kılındıkları amaç doğrultusunda harcanabilmeleri için ödenek kayıtlarının yapılması, tahsil edilip bütçeye gelir kaydı yapılan

şartlı bağış ve yardım tutarlarının, 600 No.lu Hesapta faaliyet geliri olarak değil 380/480 No.lu Hesaplarda yükümlülük olarak takip edilmesi, şart kılınan amaç doğrultusunda kullanılan tutarların ise yükümlülük olmaktan çıkarılıp faaliyet geliri olarak muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemelerde;

- 2020 yılı içerisinde kullanılmadığı için 2021 yılına devreden şartlı bağış ve yardım tutarının 271.708.624,06 TL olduğu ve bu tutarın bütçeye gelir kaydedildiği 2020 mali yılında 380/480 No.lu Hesapların kullanılmadığı,
- 2021 yılı içerisinde tahsil edilip ödenek kaydı yapılan 206.937.230,49 TL tutarındaki şartlı bağış ve yardımın bütçeye gelir kaydedilmesine ilişkin olarak yapılan muhasebe kayıtlarında sadece 26.619.837,87 TL'lik kısım için 380/480 No.lu Hesapların kullanıldığı, geriye kalan tutarın doğrudan 600 No.lu Hesap ile faaliyet geliri olarak muhasebeleştirildiği,
- 2020 yılından devreden tutarla birlikte ödenek hesaplarında kayıtlı toplam 478.645.854,55 TL tutarındaki şartlı bağış ve yardımın, 2021 yılı içerisinde 257.991.402,95 TL'lik kısmının şart kılınan amaç doğrultusunda harcandığı,
- Henüz şart kılındığı amaç doğrultusunda harcamaya dönüşmeyen 220.654.451,60 TL tutarındaki şartlı bağış ve yardımın 26.619.837,87 TL'lik kısmı 380/480 No.lu Hesaplarla ilişkilendirilmiş olduğundan, geriye kalan 194.034.613,73 TL'lik tutarın Bakanlık mali tablolarında 380/480 No.lu Hesaplar yerine 600 No.lu Hesapta takip edildiği,

tespit edilmiştir.

Genel Bütçe Detaylı Hesap Planı'nda 380 ve 600 No.lu Hesaplar ile ödenek hesapları itibarıyla detay kodlar ihdas edilmiş, Bütçe Çağrısı ve Bütçe Hazırlama Rehberlerinde şartlı bağış ve yardımların finansman kodunun "08" olacağı belirtilmiş, bu suretle şartlı bağış ve yardımların takibinin sağlıklı bir şekilde yapılması hususu ilgili mevzuat aracılığıyla teminat altına alınmıştır. Bu nedenle, şartlı bağış ve yardımların şart kılındıkları amaç doğrultusunda harcanıp harcanmadığının kontrolünü sağlamak açısından 380/480 No.lu Hesapların kullanılması önem taşımaktadır.

Kamu idaresi tarafından verilen cevapta 2021 mali yılının sonlarında 380/480 No.lu Hesapların kullanılmaya başlandığı ifade edilmiş ise de 380/480 No.lu Hesaplarla

---

---

ilişkilendirilmeyen ve henüz şart kılındığı amaç doğrultusunda harcamaya dönüşmeyen şartlı bağış ve yardım tutarları mevcut olup mali tablolar bu tutarlar için doğru bilgi sunmamaktadır.

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde; şartlı bağış ve yardımların muhasebeleştirilmesinde 380/480 No.lu Hesapların kullanılmaması nedeniyle, Bakanlık 2021 Yılı Bilançosunun 380/480 No.lu Hesapları, Bakanlık 2021 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosunun ise 600 No.lu Hesabı 194.034.613,73 TL tutarında hatalı bilgi sunmaktadır.

BULGU 6: Dönem Sonu İşlemlerinin Eksik Yapılması

2021 yılı Bakanlık dönem sonu işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde bazı eksiklikler olduğu görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Dönem sonu işlemleri" başlıklı 535'inci maddesinde; dönem sonu işlemlerinin mali yılın sonunda geçici mizanın çıkarılmasının ardından yapılan işlemler olduğu ifade edilmiş ve bütçe ve ödenek hesaplarına ilişkin dönem sonu işlemleri ile bütçe ve ödenek hesapları dışındaki dönem sonu işlemleri bentler halinde sayılmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hesap dönemi sonunda Sayıştaya verilen defter, mali tablo ve belgelerin incelenmesi sonucunda; Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin ilgili maddesi uyarınca yapılması gereken bütçe ve ödenek hesapları dışındaki hesaplara ilişkin dönem sonu işlemlerinden;

- Duran varlıklar ana hesap grubu içerisinde yer alan hesaplarda kayıtlı tutarlardan dönen varlıklar ana hesap grubundaki ilgili hesaplara aktarılması gereken tutarlarla ilgili herhangi bir aktarımda bulunulmadığı,
  - Uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içerisindeki hesaplarda kayıtlı tutarlardan vadesi 1 yılın altına düşen ve kısa vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubundaki ilgili hesaplara aktarılması gereken tutarların aktarılmadığı,
  - Dönem sonunda ilgili varlık ve yabancı kaynak hesaplarında kayıtlı olup, yabancı para cinsinden izlenen tutarların değerlemeye tabi tutulup gerçek değerleri ile raporlanmadığı,
  - Bütçe emanetleri hesabında kayıtlı tutarlardan, bu hesabın ilgili alt bölümüne aktarılması gereken tutarların aktarılmadığı,
- tespit edilmiştir.

Dönem sonu işlemlerinin, Yönetmeliğin yukarıda yer verilen maddesi gereğince; geçici mizanın çıkarılmasının ardından yapılan işlemler olduğu göz önünde bulundurulduğunda, aşağıdaki tablolarda yer verilen hesapların geçici mizan bakiyeleri ile kesin mizan bakiyeleri arasında tutar itibarıyla herhangi bir fark olmadığı ve dolayısıyla mevzuat gereği yapılması gereken söz konusu dönem sonu işlemlerinin yapılmamış olduğu anlaşılmıştır:

Tablo 4:Dönem Sonu İşlemlerinde Dönem Ayırıcı İşlemlere Tabi Olan Hesapların Geçici ve Kesin Mizan Bakiyeleri (TL)

İlgili Hesaplar	Geçici Mizan Bakiyesi	Kesin Mizan Bakiyesi
Duran-Dönen Varlıklar Ana Hesap Grubu		
126 Verilen Depozito ve Teminatlar	31.073.674,97	31.073.674,97
226 Verilen Depozito ve Teminatlar	130.182.700,10	130.182.700,10
Kısa-Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar Ana Hesap Grubu		
330 Alınan Depozito ve Teminatlar	120.826.037,91	120.826.037,91
430 Alınan Depozito ve Teminatlar	3.288.868,75	3.288.868,75
372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı	200.296.721,92	200.296.721,92
472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı	1.794.827.263,56	1.794.827.263,56
380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı	246.966.586,92	246.966.586,92
480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabı	6.795.937,10	6.795.937,10

Tablo 5:Dönem Sonu Döviz Değerleme İşlemine Tabi Olan Hesapların Geçici ve Kesin Mizan Bakiyeleri (TL)

İlgili Hesaplar	Geçici Mizan Bakiyesi		Kesin Mizan Bakiyesi	
104 Proje Özel Hesabı	5.681.436.363,69		5.681.436.363,69	
İlgili Hesap	Geçici Mizan Borç Tutarı	Geçici Mizan Alacak Tutarı	Kesin Mizan Borç Tutarı	Kesin Mizan Alacak Tutarı
600.11.01 Döviz Mevcudunun Değerlemesinde Oluşan..	15.168.248,42	2.778.043.469,00	2.778.043.469,00	2.778.043.469,00

Tablo 6:Bütçe Emanetleri Hesapları Geçici ve Kesin Mizan Bakiyeleri (TL)

İlgili Hesaplar	Geçici Mizan Bakiyesi	Kesin Mizan Bakiyesi
320.01 Cari Yıla (N) Ait Borçlar	142.795.208,66	142.795.208,66
320.02 (N-1) Yılına Ait Borçlar	99.648,75	99.648,75
320.03 (N-2) Yılına Ait Borçlar	0,10	0,10
320.04 (N-3) Yılına Ait Borçlar	4.778,75	4.778,75

Bu itibarla, dönem sonu işlemlerinin muhasebe düzenlemelerine uygun olarak yapılmaması sonucu, Bakanlık 2021 yılı Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosu yukarıda yer verilen hesaplar itibarıyla hatalı bilgi sunmaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Bakanlığın Taşra Birimlerinde Avrupa Birliği'nden Sağlanan Kaynaklarla Finanse Edilen Projelerin Yürütülmesinde Mevzuata Uygun Olmayan Uygulamaların Bulunması

Bakanlığın il, ilçe milli eğitim müdürlükleri ile bünyesindeki eğitim kurumlarında Avrupa Birliği'nden sağlanan kaynaklarla finanse edilen projelerin incelenmesi sonucunda; muhasebe sistemi dışında doğrudan özel hesap açmak suretiyle yürütülen projeler bulunduğu, muhasebe birimlerinde açılan projelere ait özel hesaplardaki tutarların avans niteliğine uygun olmayacak şekilde kurumlar adına açılan özel hesaplara topluca aktararak kullanıldığı, kullanılan proje avanslarının kapatılmasında gecikmeler yaşandığı ve sunulan kanıtlayıcı belgelerde eksiklikler olduğu, proje kapsamında temin edilen mal ve hizmet alımlarının herhangi bir satın alma ilkesi gözetilmeden yapıldığı görülmüştür.

Avrupa Birliği fonları ile yurt içi ve yurt dışından kamu idarelerine sağlanan kaynakların kullanımı ve kontrolü uluslararası anlaşmaların hükümleri saklı kalmak kaydıyla 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na tabi olup; kamu idarelerine proje karşılığı aktarılan hibe niteliğindeki tutarların uluslararası anlaşma hükümleri saklı kalmak kaydıyla izlenmesi, harcanması ve muhasebeleştirilmesine ilişkin hususlar 27.11.2007 tarih ve 26713 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Avrupa Birliği ve Uluslararası Kuruluşların Kaynaklarından Kamu İdarelerine Proje Karşılığı Aktarılan Hibe Tutarlarının Harcanması ve Muhasebeleştirilmesine İlişkin Yönetmelik'te düzenlenmektedir. Bu Yönetmelik gereğince söz konusu projelerin mali iş ve işlemleri muhasebe birimlerinde açılan özel hesaplar üzerinden yürütülmektedir.

Avrupa Birliği Eğitim, Gençlik ve Spor Programı (Erasmus+ Programı) kapsamında Bakanlık taşra birimlerinde (il ve ilçe milli eğitim müdürlükleri ile eğitim kurumları) yürütülen, öğrenci ve öğretmenlere öğrenme hareketliliği, mesleki eğitim staj programı ya da farklı ülkelerle stratejik ortaklık deneyimi sağlayan bu projelerin, çoğunluğu Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı (Türkiye Ulusal Ajansı) aracılığıyla hibelenmektedir olup, doğrudan yabancı ülkelerin ulusal ajanslarından sağlanan hibelerle yürütülen projeler de bulunmaktadır.

Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sisteminden alınan kayıtlı verilere göre Bakanlık taşra birimlerinde 2021 yılında uygulanmaya devam olunan Erasmus+ projelerinin sayısı yaklaşık 2.100 adet olup, kullanılan kaynağın bütçe büyüklüğü (31.12.2021 itibariyle) yaklaşık toplam 190.000.000 Avro'dur.

Yapılan denetimler sırasında, bu projelerin yürütülmesinde mevzuata uygun olmayan tespitler başlıklar itibariyle aşağıda belirtilmiştir.

a) Bakanlık Muhasebe Sistemi Dışında Yürütülen Projeler Bulunması

Bakanlık il, ilçe milli eğitim müdürlükleri ile eğitim kurumlarında, yabancı ülkelerin Ulusal Ajansları aracılığıyla hibelenen projelerden Bakanlık muhasebe sistemi dışında yürütülenler olduğu tespit edilmiştir.

İlgili Yönetmeliğin 5'inci maddesine göre, proje hesabını tutan muhasebe birimi tarafından her proje için banka nezdinde özel hesap açtırılacağı, projeye yönelik her türlü harcamanın, proje yürütücüsünün vereceği talimat üzerine proje özel hesaplarını tutan muhasebe birimi tarafından proje kapsamında açılan bu hesaplardan yapılacağı belirtilmektedir.

Ancak yabancı ülkelerin Ulusal ajansları aracılığıyla finanse edilen ve il, ilçe milli eğitim müdürlükleri ve/veya okulların ortağı olarak yer aldığı projelerden; muhasebe birimlerine başvurulmayan veya başvurulduğu halde bu projelerin Türkiye Ulusal Ajansı listesinde yer almaması nedeniyle muhasebe birimlerinde hesap açılmayan, dolayısıyla doğrudan il, ilçe milli eğitim müdürlükleri veya okul adına özel hesap açmak suretiyle yürütülen projeler olduğu görülmüştür.

Projelerin kamu idaresinin muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe birimlerinde açılacak özel hesaplar yerine doğrudan kurumlar adına açılan özel hesaplar üzerinden yürütülmesi, proje kaynaklarının Bakanlık muhasebe sistemi dışında kalarak kayıt, kontrol, takip ve izlemesinin yapılamamasına neden olmaktadır. Bu sebeple, dış hibe kaynaklı olan bu

---

projelerin tespit edilip bunlara ilişkin özel hesapların kapatılarak Bakanlık muhasebe sistemi içerisinde yer almasının sağlanması gerekmektedir.

b) Muhasebe Birimlerinde Açılan Özel Hesaplardaki Tutarların Avans Adı Altında Muhasebe Sistemi Dışındaki Özel Hesaplara Aktarılması

Avrupa Birliği kaynaklarıyla yürütülen söz konusu projelerin muhasebe birimlerinde açılan özel hesaplardaki bütçesinin satın alınacak mal veya hizmetin içeriği belirlenmeksizin avans adı altında il, ilçe milli eğitim müdürlüğü veya okul adına açılan özel hesaplara aktarılmak suretiyle kullanıldığı tespit edilmiştir.

İlgili Yönetmeliğin “Avans ve ödeme limitleri” başlıklı 12’nci maddesinde; mal veya hizmet alımı için verilecek avansların proje mutemedine verileceği belirtilmekte olup, “Proje mutemedi” ise; mal veya hizmet alımı için avans verilmek üzere proje yürütücüsü tarafından belirlenen kişi olarak Yönetmelikte tanımlanmaktadır.

Diğer yandan, 21.01.2006 tarih ve 26056 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin “Ön ödeme şekilleri ve uygulaması” başlıklı 5’inci maddesinde de; avansın işi yapacak, mal veya hizmeti sağlayacak olan kişi veya kuruluşa ödenmek üzere, doğrudan mutemede verileceği, mutemetlerin avans almadan harcama yapamayacağı ve kamu idaresi adına harcama yapmak üzere muhasebe biriminin veznesi veya banka hesabından başka hiçbir yerden, hiçbir nam ile para alamayacakları belirtilmiştir.

İlgili mevzuat hükümlerine göre; avansın, proje özel hesabının tutulduğu muhasebe biriminden proje yürütücüsünce belirlenen proje mutemedine proje harcamalarının gerçekleştirilmesini sağlamak üzere belirli bir mal veya hizmet alımı karşılığı verilmesi gerekir. Ancak yapılan denetimlerde, muhasebe birimleri nezdindeki proje özel hesaplarından proje bütçesinin tümünün veya büyük bölümünün avans adı altında il, ilçe milli eğitim müdürlüğü veya okul adına açılan özel hesaplara aktarıldığı ve bu hesaplardan birden fazla kişinin para çekmeye yetkili kılınması suretiyle harcamaların yapıldığı uygulamalar görülmüştür.

Söz konusu uygulamalar ile proje bütçesi proje özel hesaplarından avans niteliğine uygun olmadığı halde avans adı altında başka özel hesaplara aktarılmak suretiyle muhasebe sistemi dışına çıkarılmakta ve yapılan harcamalar kontrol ve takip edilememektedir.

Proje özel hesaplarından çekilen avansların avans niteliğine uygun olacak şekilde proje yürütücüsünce yetkili kılınan proje mutemedine mal veya hizmet alımı karşılığı verilmesi suretiyle proje iş ve işlemlerinin gerçekleştirilmesi gerekmekte olup; bu nedenle il, ilçe milli eğitim müdürlüğü veya okul adına açılan özel hesapların kapatılması gerekmektedir.

---

c) Avansların Mahsup Sürelerinin İş Tanımına Uygun Olmayacak Şekilde Uzun Belirlenmesi ve Kapatılmasında Gecikmeler Yaşanması

Proje özel hesaplarından çekilen avanslarda mahsup süresinin, yapılmak istenen işin tanımına uygun ölçüde hatta proje süresini kapsayacak şekilde uzun belirlendiği ve proje süresi sona ermesine rağmen kapatılmayan avansların olduğu tespit edilmiştir.

İlgili Yönetmeliğin “Avans ve ödeme limitleri” başlıklı 12’nci maddesinde; proje kapsamında verilecek avanslar ve yapılacak ödemelerin, proje yürütücüsünün karar veya talimatı çerçevesinde sınırlamaya tabi olmaksızın yapılacağı ve mal veya hizmetin ne kadar süre içinde alınacağı ve verilen avansın hangi sürede mahsup edileceğinin mutemet görevlendirmesine ilişkin yazıda belirtileceği düzenlenmektedir.

İlgili Yönetmelik avans mahsupları için bir sınırlama getirmese de, 5018 sayılı Kanun ve bu Kanunun 35’inci maddesine dayanılarak hazırlanan Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik’te yer alan genel hükümlere bakıldığında; mutemetlerin, avansları ilgili kanunlarında ayrıca belirtilmemiş olması halinde bir ay içinde muhasebe yetkilisine vermek ve artan tutarı iade ederek hesabını kapatmakla yükümlü oldukları belirtilmektedir. Bu genel düzenleme bütçe dışı avansların mahsubunda da uygulanmaktadır.

Uygulamada ise, ilgili Yönetmelik’te avans mahsup sürelerine ilişkin bir sınırlama bulunmamasından hareketle, yapılan iş tanımına uygun olmayacak ölçüde uzun hatta proje süresinin mahsup süresi olarak belirlenerek kullanılan avanslar olduğu ve belirlenmiş bu süreler sonunda dahi kapatılmayan avanslar bulunduğu görülmüştür.

Proje harcamalarının büyük bölümünün avans kullanmak suretiyle ve Avro para birimi üzerinden gerçekleştirildiği ve proje uygulama sürelerinin en az 1 veya 2 yıllık zaman dilimini kapsadığı göz önünde bulundurulduğunda, sınırlamaya tabi olmaksızın avans kullanımının; suiistimale ve hatalı uygulamalara yol açma riski barındırdığı ve uygulanan projelerin Bakanlık ve muhasebe birimlerince takibini ve kontrolünü zayıflattığı düşünülmektedir. Dolayısıyla, Avrupa Birliği ve Uluslararası Kuruluşların Kaynaklarından Kamu İdarelerine Proje Karşılığı Aktarılan Hibe Tutarlarının Harcanması ve Muhasebeleştirilmesine İlişkin Yönetmelik’te söz konusu projeler için avans mahsup süreleriyle ilgili olarak düzenleme yapılmasına ihtiyaç olduğu değerlendirilmektedir.

d) Kanıtlayıcı Belgelerin Sunumunun İlgili Mevzuat Çerçevesinde Yapılmaması

Bakanlığın taşra birimlerinde yürütülen ve giderlerinin büyük bölümünü öğrenci ve öğretmenlerin yurt dışı seyahat, konaklama, mesleki eğitim stajı gibi faaliyetlerini içeren bu

projelerde, verilen avansların mahsubu için sunulan belgelerin Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği ile uyumlu ve harcamayı kanıtlayıcı nitelikte olmadığı, avansların kapatılmasında istenilen belgeler açısından muhasebe birimleri arasında uygulama birliği bulunmadığı tespit edilmiştir.

İlgili Yönetmeliğin 15'inci maddesinde yapılacak mal veya hizmet alımlarına ilişkin ödemelerde, ödeme karşılığı alınan fatura veya fatura yerine geçen belgelerin bağlanmasının esas olduğu, bunun dışında 31/12/2005 tarih ve 26040 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği hükümlerinin kıyasen uygulanacağı, harcamanın türüne göre zorunlu hallerde bu belgeler dışında harcamaya ilişkin diğer belgelerin de kullanılabilmesi belirtilmektedir.

Öğrenci ve öğretmenlerin yurtdışında yaptıkları faaliyetler kapsamında kullanılan proje avanslarının mahsubunda; sadece yurtdışında yapılan faaliyete katılımı gösterir katılımcı sertifikası, katılımcı listesi gibi belgeler veya sadece çekilen avans tutarı karşılığı fatura sunmak kaydıyla avansların kapatıldığı uygulamalarla karşılaşmış olup, sunulan bu belgeler harcamayı gösterir kanıtlayıcı belge niteliğinde olmayıp, harcamayı destekleyici diğer belge olarak nitelendirilmesi gerekir. İlgili Yönetmeliğin 15'inci maddesi ve Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği hükümleri gereği, yurtdışına yapılan faaliyetin yapılmasını gösterir görevlendirme yazısı veya harcama talimatı, yurtdışı geçici görev yolluğu bildirim, konaklama faturası, uçakla yapılan seyahatlerde yolcu bileti gibi kanıtlayıcı belgelerin harcamaya dayanak teşkil edecek şekilde muhasebe birimlerine sunulması avansların kapatılması gerekmektedir.

e) Proje Kapsamında Yapılan Satın Almalar İçin Piyasa Fiyat Araştırması Yapılmaması

Proje kapsamında yapılan satın almaların en iyi değeri veya en düşük fiyatı sunan teklifin belirlenmesi için gerekli olan piyasa fiyat araştırması yapılmadan gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

İlgili Yönetmeliğin "Projeye İlişkin Giderler" başlıklı 6'ncı maddesinde; proje kapsamında yapılacak mal ve hizmet alımlarının proje sözleşmesinde yer alan belirlemeler çerçevesinde yapılacağı düzenlenmekte olup, projelere ilişkin sözleşmelerin "Projenin Uygulanması için Gerekli İhalelerin Verilmesi" ile ilgili ortak bölümünde projenin uygulanmasının mal, iş veya hizmet satın alınmasını gerektirdiği hallerde, ihalenin ödenen para karşılığında en iyi değeri sunan teklife veya uygun bulunursa, en düşük fiyatı sunan teklife

---

verilmesi şartıyla yararlanıcıların kendi satın alma uygulamaları dâhilinde sözleşme yapabilecekleri belirtilmektedir.

Buna karşın uygulamada, proje kapsamında yapılan mal ve hizmet satın almalarının en iyi değeri veya en düşük fiyatı sunan teklifin belirlenebilmesi için gerekli olan piyasa fiyat araştırması yapılmadan gerçekleştirildiği görülmüştür. Herhangi bir satın alma usulü olmadan gerçekleştirilen bu uygulamaların proje kaynaklarının etkili ve verimli kullanımını olumsuz etkilediği değerlendirilmektedir. İlgili Yönetmelik ve proje sözleşmelerinde öngörülen şartın sağlanabilmesi için mal ve hizmet satın almalarının piyasa fiyat araştırması yapılarak gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı üzere, Bakanlığın il, ilçe milli eğitim müdürlükleri ve eğitim kurumlarında Erasmus+ Programı kapsamında Avrupa Birliği kaynaklarıyla finanse edilen projelerin yürütülmesinde görülen aksaklıkların bir bölümü mevzuata aykırı uygulamalardan, bir bölümü ilgili mevzuatında açık ya da sınırlayıcı bir düzenleme bulunmamasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca, söz konusu projelerin yürütülmesi ile ilgili olarak uygulama birliğinin bulunmaması ve muhasebe birimleri arasında farklı uygulamaların olması belirtilen aksaklıkların daha da yaygınlaşmasına yol açmaktadır.

Kamu idaresi cevabında her ne kadar söz konusu projelerde fon sağlayıcı olan Ulusal Ajans ile faydalanıcı il/ilçe milli eğitim müdürlüğü ve/veya okul arasında sözleşme imzalanmakta olduğu ve faydalanıcıların tüm muhasebe işlemlerinde Ulusal Ajansa belge ve doküman sunmakta oldukları ifade edilmiş ise de, ilgili Yönetmelik gereği proje muhasebe işlemlerinin kamu idaresinin muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe birimlerince yapılması gerekmektedir.

İlgili Yönetmelikte; harcamaların proje şartları ve amaçlarına uygun, etkin ve verimli olarak kullanılmasından, kamu idaresine ve kaynağı sağlayan kuruluşa hesabını vermekten, proje kaynaklarının etkin ve verimli kullanılmamasından doğacak her türlü zararın tazmininden proje yürütücüsünün sorumlu olduğuna yönelik olarak yapılan düzenleme, 5018 sayılı Kanun'da yer alan "Hesap Verme Sorumluluğu" ilkesine karşılık gelmektedir.

Bakanlık taşra birimlerinde Avrupa Birliği'nden sağlanan kaynaklarla finanse edilen ve Türkiye Ulusal Ajansı veya yabancı ülkelerin Ulusal Ajansları aracılığı ile hibelendirilen tüm Erasmus+ projelerinin kayıt ve kontrol altında tutularak faaliyetlerinin mevzuata uygun yapılmasının sağlanabilmesi için bahsi geçen aksaklıkların giderilmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

Bu bağlamda, kamu idaresi cevabında belirtilen Erasmus+ projelerinin izlenmesi, denetlenmesi ve bu projelere yönelik rehberlik faaliyetlerinin yürütülmesi için Bakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığı ile Türkiye Ulusal Ajansı arasında imzalanacak işbirliği protokolünün aksaklıkların çözümüne katkı sağlayacağı değerlendirilmekle birlikte kamu idaresinin muhasebe hizmetlerinin yürütüldüğü muhasebe birimlerinin de dahil olduğu etkin bir kontrol sisteminin kurulması ve uygulayıcılar açısından tereddütlere yer vermeyecek şekilde ilgili mevzuatında düzenlemeler yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Hizmet İçi Eğitim Enstitüleri Tarafından Gelir Getirici Faaliyette Bulunulması Sonucu Elde Edilen Gelirlerin Mali Sistemin Dışında ve Denetimsiz Kalması

Hizmet İçi Eğitim Enstitüleri tarafından gelir getirici faaliyetler sonucunda elde edilen gelirlerin muhasebe birimi adına açılan hesaplarda izlenmediği, Bakanlık mali tablolarına yansıtılmadığı ve bu nedenle denetim dışı kaldığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde kamu geliri; Kanunlarına dayanılarak toplanan vergi, resim, harç, fon kesintisi, pay veya benzeri gelirler, faiz, zam ve ceza gelirleri, taşınır ve taşınmazlardan elde edilen her türlü gelirler ile hizmet karşılığı elde edilen gelirler, borçlanma araçlarının primli satışı suretiyle elde edilen gelirler, sosyal güvenlik primi kesintileri, alınan bağış ve yardımlar ile diğer gelirler şeklinde tanımlanmış,

Aynı Kanun'un "Hazine birliği" başlıklı 6'ncı maddesinde; merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelir, gider, tahsilat, ödeme, nakit planlaması ve borç yönetiminin Hazine birliğini sağlayacak şekilde yürütüleceği, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin tüm gelirlerinin Hazine veznelere gireceği, giderlerinin bu veznelere ödeneceği, bu idarelerin özel vezne açamayacağı,

"Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları" başlıklı 61'inci maddesinde; gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm malî işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemlerinin muhasebe hizmeti olduğu, muhasebe hizmetlerinin muhasebe yetkilisi eliyle yürütüleceği, muhasebe yetkilisi adına ve hesabına para ve parayla ifade edilebilen değerleri geçici olarak almaya, vermeye ve göndermeye muhasebe yetkilisi mutemedinin yetkili olduğu,

hüküm altına alınmıştır.

Buna göre; kamu idareleri tarafından hizmet karşılığında elde edilen gelirler, alınan bağış ve yardımlar ile diğer her tür gelirler kamu geliri mahiyetinde olup, bu gelirlerin muhasebe yetkilileri ya da muhasebe yetkilisi mutemetleri tarafından tahsil edilip Hazine veznelerine girmesi ve bu suretle muhasebe sistemine dâhil edilmesi gerekmektedir.

Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğüne bağlı ve ilgili genel müdürlüğün taşra teşkilatı mahiyetinde faaliyet gösteren 8 adet Hizmet İçi Eğitim Enstitüsü bulunmaktadır. Söz konusu Enstitülerin yöneticilerinin (Müdür, Müdür Başyardımcısı ve Müdür Yardımcısı) maaş ve ek derslere ilişkin ödemeleri genel bütçeden yapılmakta ve bu suretle bağlı buldukları muhasebe birimi nezdinde açılmış maaş hesapları bulunmakta, enstitülerin elektrik, su, doğalgaz gibi tarifeye bağlı ödemeleri, tüketime yönelik malzeme alımları, donatım giderleri ve küçük/büyük bakım ve onarım giderleri Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü bütçesinden ödenek gönderilmek suretiyle genel bütçeden karşılanmaktadır.

8 adet Hizmet İçi Eğitim Enstitüsünün mali faaliyet ve işlemlerinin incelenmesi sonucunda;

Ankara Hizmet İçi Eğitim Enstitüsünün gelir getirici bir faaliyette bulunmadığı, Aksaray, Erzurum, Mersin ve Yalova Hizmet İçi Eğitim Enstitüleri tarafından elde edilen gelirlerin ilgili enstitüler bünyesinde yer alan Döner Sermayeler vasıtasıyla mali sisteme dâhil edildiği görülmüş ancak İstanbul Zübeyde Hanım Hizmet İçi Eğitim Enstitüsü, İzmir Yeni Foça Hizmet İçi Eğitim Enstitüsü ve Rize Çayeli Hizmet İçi Eğitim Enstitüsü tarafından konaklama ve yemekhane hizmeti karşılığında elde edilen gelirlerin muhasebe birimi nezdinde açılan hesaplarda takip edilmediği, bu hesaplardan yapılan tahsilat ve ödemeler için düzenlenmesi gereken ödeme emri belgesi ve muhasebe işlem fişi gibi belgelerin oluşturulmadığı ve dolayısıyla söz konusu kaynakların mali sistemin dışında kalıp Bakanlık mali tablolarına dâhil edilmediği tespit edilmiştir.

İlgili Enstitülerin personel giderleri ile cari ve yatırım giderlerine ilişkin harcamalarının genel bütçeden karşılandığı ve dolayısıyla bu kurumların Bakanlığın taşradaki birer harcama birimi oldukları dikkate alındığında, yemekhane, konaklama gibi hizmetler karşılığında elde edilen gelirler kamu kaynağı niteliğinde olup bu kaynakların hesap verme sorumluluğu çerçevesinde bütçeyle ilişkilendirilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi tarafından verilen cevapta; elde edilen gelirlerin mali sisteme dahil edilmesini sağlamak üzere Enstitüler bünyesinde döner sermaye işletmeleri kurulması yönünde girişimlerde bulunulduğu ifade edilmiş olsa da ilgili Enstitülerde geçici işçi pozisyonunda çalıştırılan personel bulunması, döner sermaye işletmesi kurulabilmesi için bu personelin işten çıkarılmasının gerekli olması, işten çıkarılma halinde ödenmesi gereken tazminat tutarlarının Enstitülerin öz gelirleriyle karşılanması konusunda kurumların mali yeterliliğinin bulunmaması gibi nedenlerle bu girişimlerin sonuçsuz kaldığı anlaşılmaktadır. Ancak mevcut durum itibarıyla kamu kaynağı niteliğindeki Enstitü gelirleri muhasebe sistemi dışında yönetilmekte ve buna bağlı olarak denetimsiz kalmaktadır.

Açıklanan nedenlerle; yukarıda bahsi geçen Enstitüler tarafından yemekhane ve konaklama hizmeti karşılığında elde edilen gelirlerin mali sisteme dahil edilmesini sağlayacak girişimlerde bulunulması ve bu kaynakların hesap verme sorumluluğu çerçevesinde bütçeyle ilişkilendirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 3: Bakanlığın Taşra Teşkilatında ya da Başka Kurumlarda Geçici Olarak Görevlendirilen ve Ders Görevinin Yapılmış Sayılacağı Haller Kapsamında Bulunmayan Yönetici ve Öğretmenlere Ek Ders Ücreti Ödenmesini Önleyecek Kontrol Sisteminin Olmaması

Kadrosu çeşitli okullarda ya da Bakanlığın çeşitli birimlerinde olup Bakanlığın taşra birimlerinde ya da başka kurumlarda görevlendirilen yönetici ve öğretmenlere, ders görevinin yapılmış sayılacağı hallere ilişkin koşulları taşımadıkları halde ek ders ücreti ödendiği ve bu durumu önleyecek bir kontrol mekanizmasının bulunmadığı görülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Ders görevi" başlıklı 89'uncu maddesinde; her derecedeki eğitim ve öğretim kurumları ile Üniversite ve Akademi (Askeri Akademiler dahil), okul, kurs veya yaygın eğitim yapan kurumlarda ve benzeri kuruluşlarda öğretmen veya öğretim üyesi bulunmaması halinde öğretmenlere, öğretim üyelerine veya diğer memurlara veyahut açıktan atanacaklara ücret ile ek ders görevi verilebileceği, ücretle okutulacak ders saatlerinin sayısı, ders görevi alacakların nitelikleri ve diğer hususların Cumhurbaşkanlığı kararı ile tespit olunacağı,

"Ders ve konferans ücreti" başlıklı 176'ncı maddesinde ise; ek ders ücretinin Kanun'un 89'uncu maddesine göre kendilerine ders görevi verilenlere ödeneceği,

---

hüküm altına alınmıştır.

Diğer taraftan, 439 sayılı Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Yüksek ve Orta Dereceli Okullar Öğretmenleri ile İlkokul Öğretmenlerinin Haftalık Ders Saatleri ile Ek Ders Ücretleri Hakkında Kanun ile yönetici ve öğretmenlerin maaş karşılığı okutmakla yükümlü oldukları ders saatleri, zorunlu ek ders saatleri ve isteğe bağlı ek ders saatleri düzenlenmiş ve bu suretle ek ders ücretinin ödenmesi hususu ders görevinin fiilen yapılmış olması şartına bağlanmıştır.

İlgili Kanun hükümleri gereğince; Bakanlık bünyesindeki yönetici ve öğretmenlere ek ders ücreti ödenebilmesi için, prensip olarak, ders okutma yükümlülüğünün yerine getirilmesi yani ders görevinin fiilen yapılmış olması gerekmektedir.

657 sayılı Kanun ve 439 sayılı Kanun'a dayanılarak çıkarılan Milli Eğitim Bakanlığı Yönetici ve Öğretmenlerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Karar, son değişiklikleriyle birlikte 25.11.2020 tarih ve 31135 sayılı Resmi Gazete'de, 3198 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı'nın eki olarak yayımlanmıştır.

Söz konusu Karar'da, 439 sayılı Kanun'daki düzenlemelere paralel olarak, Bakanlıktaki yönetici ve öğretmenlerin aylık ve ek ders ücreti karşılığında okutacakları haftalık asgari ders saatleri belirlenmiş, bunun yanında ders okutma yükümlülüğü yerine getiriliyor olmasa bile hangi durumların ek ders görevinden sayılan haller kapsamında olduğu sayılmış ve bu suretle yukarıda bahsi geçen prensibe istisna getiren düzenlemelere yer verilmiştir.

Karar'ın "Ek Ders Görevinden Sayılan Haller" başlıklı Üçüncü Bölümünün "Ders görevinin yapılmış sayılacağı haller" başlıklı 16'ncı maddesinin ikinci fıkrasında;

"Bakanlık merkez teşkilatında Bakan veya yetkili kıldığı makam, taşra teşkilatında ise Bakan veya valilik onayı ile ilgili mevzuatı uyarınca verilen görevleri yapmak üzere görevlendirilen yönetici ve öğretmenler ile Bakanlığa verilmiş bir görevi yürütmek üzere diğer kurumlarda Bakan onayı ile görevlendirilen yönetici ve öğretmenler, Bakanlık merkez teşkilatındaki görevlendirmeler için 1 yıl, diğer görevlendirmeler için ise her altı ayda yeni bir onay alınmak ve fiilen görev yapmak kaydıyla, yarıyıl ve yaz tatilleri de dâhil olmak üzere aylık karşılığı ders görevi ile görevlendirildikleri tarihte kendilerine verilmiş ek ders görevi bulunup bulunmadığına bakılmaksızın göreve başladıkları tarihten itibaren haftada 18 saat ek ders görevi yapmış sayılırlar ve buna ilişkin ek ders ücretleri kadrolarının bulunduğu kurumca ödenir. Alınacak onayda görevlendirilecek personelin adı, soyadı, unvanı, görevin mahiyeti ve görev süresi ile diğer hususlar açıkça belirtilir. Bu kapsamda ek ders ücretinden yararlanan

---

personeler ayrıca asli görevi için öngörülen ek ders ücreti ödenmez. Öğretmenlerin ilgili müfredatı kapsamında ders okutmak üzere diğer eğitim kurumlarında geçici olarak görevlendirilmeleri bu fıkra kapsamında değerlendirilmez.”

denilmektedir.

Buna göre; kadrosu çeşitli okullarda ya da Bakanlığın çeşitli birimlerinde bulunan yönetici ve öğretmenler, Bakanlığın taşra teşkilatında Bakan Onayı ya da Valilik Oluru ile görevlendirilebilecek ve bu kişilere görevlendirildikleri birimde fiilen görev yapıyor olmaları kaydıyla ek ders ücreti ödenebilecektir.

Diğer taraftan bir yönetici ya da öğretmenin başka kurumlarda görevlendirilebilmesi ancak Bakan Onayı ile mümkün olacak, Bakan Onayı ile başka kurumlarda görevlendirilenlere ek ders ücreti ödenebilmesi ise, görevlendirilen kurumda Bakanlığa verilmiş bir görevin ifa edilmesiyle mümkün olacaktır.

Ancak gerek yerinde yapılan denetimlerde gerekse iller tarafından Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemlerine (MEBBİS) girilen veriler ve bu suretle üretilen raporlar üzerinden yapılan incelemeler neticesinde;

- Bakan Onayı ile başka kurumlarda görevlendirilen ancak görevlendirildikleri kurumda Bakanlığa verilmiş bir görevi ifa etmeyen yönetici ve öğretmenlere görevlendirildikleri tarih itibarıyla ek ders ücreti ödenmeye devam edildiği,
- Başka kurumlar nezdindeki görevlendirmelerin il içi ya da il dışı olması fark etmeksizin Bakan Onayı ile yapılması gerekirken, Valilik Oluru ile il içi kurumlar arası görevlendirmeler yapıldığı ve bu şekilde görevlendirilenlere ek ders ücreti ödendiği,
- Valilik Oluruyla İl Milli Eğitim Müdürlüklerinin muhtelif birimlerinde görevlendirilen yönetici ve öğretmenlerin fiilen başka kurumlarda (Valilik, Kaymakamlık, Gençlik Spor İl Müdürlükleri, üniversiteler, ilçe belediyeleri gibi) görev yaptıkları,

tespit edilmiştir.

Bakanlığın taşra teşkilatında yapılan geçici görevlendirmeler dolayısıyla ek ders ücreti ödenebilmesi için fiilen görev yapma şartının sağlanması; kurumlar arası geçici görevlendirme kapsamında yapılan görevlendirmeler dolayısıyla ek ders ücreti ödenebilmesi için bir taraftan görevlendirmenin yetkili makamlar tarafından yapılması, diğer taraftan Bakanlığa verilmiş bir görevin yerine getirilmesi şartlarının birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi tarafından verilen cevapta; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş olup bu konuda Personel Genel Müdürlüğü tarafından 81 İl Valiliğine yazı ile bilgilendirme yapıldığı, diğer taraftan MEBBİS veri tabanı ile bütünleşik olarak çalışmak üzere Ek Ders Modülü tasarımı çalışmalarına başlandığı ve bu çalışmaların tamamlanmasıyla birlikte bulguda bahsi geçen aksaklıkların önüne geçilmesinin mümkün olacağı ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen açıklamalar çerçevesinde; Bakanlığın taşra teşkilatında ya da başka kurumlarda geçici olarak görevlendirilmiş olup mevzuatta bahsi geçen şartları taşımayan yönetici ve öğretmenlere ek ders ücreti ödenmemesini teminen azami hassasiyetin gösterilmesi ve sistemselsel bir kontrol mekanizmasının hayata geçirilmesi önem arz etmektedir.

BULGU 4: Ders Kitabı Alımı Sürecinde İhtiyacın Doğru Belirlenmesine Yönelik Etkin Bir Kontrol Mekanizmasının Bulunmaması

Okul öncesi, ilkököl, ortaokul ve lise öğrencilerine ücretsiz dağıtılacak ders kitapları dağıtımında resmî ve özel okulların kitap ihtiyaçlarının doğru belirlenmemesi sonucu okullar tarafından fazla sayıda kitap talep edildiği ve söz konusu fazla talebin okul, il ve ilçe bazında kontrolünü sağlayacak bir mekanizmanın bulunmadığı görülmüştür.

Yapılan denetimlerde, ihtiyaç belirleme sürecine ilişkin tespit edilen hususlara aşağıda yer verilmiştir:

a) Resmî ve Özel Okul/Kurumlar Tarafından Kitap İhtiyaçlarının Sisteme Doğru Girilmemesi

Resmî ve özel okul/kurumların olması gerekenden fazla sayıda kitap talep etmesi sonucu ihtiyaçtan fazla sayıda kitap satın alınmakta ve kullanılmayan kitaplar için ödeme yapılmak suretiyle bütçeye ilave yük getirilmektedir.

2003-2004 eğitim-öğretim yılında Türkiye genelinde bütün resmî ilköğretim öğrencilerinin kitaplarının ücretsiz verilmesi ile başlayan Ücretsiz Ders Kitabı Dağıtım Projesi kapsamına; 2006-2007 eğitim-öğretim yılından itibaren resmî ortaöğretim, 2009-2010 eğitim-öğretim yılından itibaren Açık Öğretim Okulu, 2014-2015 eğitim-öğretim yılından itibaren özel ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin kitapları dâhil edilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği'ne göre bir sonraki eğitim ve öğretim yılında okutulacak ders kitapları listesi Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından belirlenmekte ve ilgili liste Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne

gönderilmektedir. Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü; Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca kabul edilen ve okutulmak üzere her yıl Genel Müdürlüğe liste hâlinde bildirilen ilkokul, ortaokul ve ortaöğretim ders kitapları ve uygun bulunan eğitim araçları ile elektronik ortamdaki eğitim içeriklerini satın almaktadır. Genel Müdürlükçe satın alınacak kitaplar ve adedi, hizmet birimleri ile iş birliği yapılarak özel öğretim kurumları ve Bakanlığın kendisine bağlı okul ve kurum müdürlüklerince elektronik ortamda girilen ihtiyaca göre belirlenmektedir.

Resmî ve özel bütün okul/kurumların eğitim-öğretim yılı kitap ihtiyaçları, okul/kurum yöneticileri tarafından öğrenci ve öğretmen sayıları dikkate alınarak Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri (MEBBİS) Kitap Seçim Modülü'ne girilmektedir. Bu süreçte izlenecek adımlar ve dikkat edilecek hususlar yazılı olarak il müdürlüklerine bildirilmektedir. Bu suretle, veri girişleri yapılırken ihtiyaç duyulan kitap sayısının, eğitim-öğretimin aksamasına sebebiyet vermeyecek ve kamu zararına yol açmayacak şekilde doğru tespit edilmesi gerektiği resmî ve özel bütün okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve ortaöğretim okul/kurumlarına duyurulmakta ve okul/kurum müdürleri ile il ve ilçe millî eğitim müdürleri tarafından her türlü tedbirin alınmasının gerektiği vurgulanmaktadır.

Okullar tarafından sisteme talebi girilen kitap sayıları bağlı bulunan il ve ilçe müdürlüklerince kontrol edilmekte, söz konusu kontrolde görülen eksiklik, fazlalık veya yanlışlıklar ilgili okulla görüşülerek düzeltilmektedir. Kitap ihtiyacının belirlenmesi süreci okullarda başlamakta, okulların sınıf bazında tek tek girdikleri kitap listeleri ilçede, ilde ve genel müdürlükte toplanarak ve onaylanarak satın almaya esas kitap sayısı belirlenmektedir.

İhtiyaca ilişkin girilen taleplere göre illerden gelen rakamlar Bakanlıkta Ders Kitapları ve Yayınlar Daire Başkanlığında bir araya getirilmekte ve nihai rakamlar üzerinden Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğünce ihaleye çıkılmaktadır.

15.11.2021 tarihindeki resmi/özel okullardaki öğrenci sayıları ile 2021-2022 eğitim-öğretim yılı ders kitabı ihtiyacının belirlenmesine esas ücretsiz ders kitabı talep sayılarına ilişkin listeler temin edilmiş ve bu listeler üzerinde yapılan analizler sonucunda okul bazında fazla kitap talebi olduğu tespit edilmiştir. Okulda kitap talebi girilirken öğrenci sayısı ve dersi verecek öğretmen sayısı toplamı kadar talep girilmesi beklenirken, tespit edilen bazı okullarda bu sayıların olması gerekenin çok üstünde olduğu, MEBBİS üzerinde öğrenci sayısı ile talep arasındaki kontrolü sağlayacak ve fazla talepleri engelleyecek bir otomatik kontrol mekanizmasının da bulunmadığı görülmüştür.

Özel okullar da resmi okullar gibi ücretsiz kitap talebinde bulunabilmektedir. Ancak özel okullar için bu süreç isteğe bağlı olduğundan, uygulamada ihtiyaçlar doğrultusunda sisteme giriş yapılmakta, her kitaptan talep edilebileceği gibi sadece bazı kitaplar için de talep oluşturulabilmektedir. Özel okullar tarafından yapılan kitap talepleri incelenmiş ve bazı okulların öğrenci sayısının çok üzerinde kitap talep ettiği görülmüştür.

Kitap talep girişlerinin MEBBİS üzerinde e-okul sistemi ile bütünleşmiş, mümkün olduğu durumlarda otomatik olarak öğrenci sayısı ile orantılı şekilde yapılmasına imkan veren; manuel girişlerde ise eksik, yanlış, orantısız veya mevcut verilerle çelişen veri girişlerini engelleyen otomatik kontrol mekanizmalarının (üst limit kontrolü, aralık kontrolü, makullük kontrolü, tamlık kontrolü, boşluk kontrolü vb.) kurulması, ihtiyaç planlamasının doğru yapılabilmesi ve kaynak israfının önlenmesi açısından etkili bir yöntem olacaktır. Dolayısıyla okul bazında ihtiyaçların doğru belirlenmesi ve sebep olunan ilave maliyetin önüne geçilebilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

b) İl ve İlçe Bazında Ders Kitabı Sayısının İhtiyaç Doğrultusunda Belirlenmesini Sağlayacak İlave Kontrol Mekanizmalarının Bulunmaması

Denetimlerde, resmi/özel okullardaki öğrenci sayıları ile ücretsiz ders kitabı talep sayılarına ilişkin listeler üzerinde yapılan analizler sonucunda okul bazında olduğu gibi il ve ilçe bazında da ihtiyacın çok üzerinde talep olduğu görülmüştür.

Kitap ihtiyacının ve talebinin iller bazında incelenmesi neticesinde, bazı illerin kitap taleplerinin öğrenci sayısı ile uyumlu olduğu, bazılarının kitap taleplerinin ise öğrenci sayısı ile uyumlu olmadığı görülmüştür. Talep fazlalığının özellikle bazı sınıf seviyelerinde (5, 9 ve 12. Sınıflar) yüksek oranlara çıktığı tespit edilmiştir.

Taleplerdeki sapmaların; öğrenci nakillerinden doğan hareketlilik, yeni okul açılması, açık liseye geçiş, öğrenci sayısının yanlış girilmesi, ihtiyaten öğrenci sayısından fazla kitap istenmesi gibi nedenlerden kaynaklandığı değerlendirilmektedir.

Her ne kadar okullar arasında öğrenci hareketliliği nedeniyle 1, 5 ve 9 gibi bazı sınıf seviyelerinde okullar tarafından doğru ve kesin öğrenci sayısının tahmin ve tespit edilmesi zor olsa da; il bazında öğrenci sayısındaki değişiklik daha sınırlı olmakta ve ildeki toplam öğrenci sayısı daha az değişkenlik göstermektedir. Dolayısıyla kitap talep ve öğrenci sayılarının kontrolünün il seviyesinde de yapılması ile fazla talebin önüne geçilebileceği

---

değerlendirilmektedir. Bu şekilde okul bazında sapmalar olsa da il bazında daha doğru bir talep girilmesi; oluşacak farklılıkların il içerisinde telafi edilmesini sağlayabilecektir.

Kamu idaresi tarafından gönderilen cevapta, il bazında ve ülke çapında tüm sınıf seviyelerindeki öğrenci sayılarının kitap talebi ile karşılaştırılacağı bir kontrol mekanizmasının mevcut olduğu ifade edilmişse de mevcut kontrol mekanizması kitap ihtiyacının tam ve doğru şekilde belirlenmesinde yetersiz kalmaktadır. Nitekim kamu idaresince 2023-2024 eğitim-öğretim yılı ders kitapları veri girişlerine ilişkin kontrol mekanizmasının geliştirilmesine yönelik Bilgi İşlem Genel Müdürlüğü ile görüşmeler yapılmakta olduğu belirtilmiştir.

Karar oluşturmak ve izlemek için düzenli, zamanında ve güvenilir rapor ve bilgi edinilmesini sağlayacak bir iç kontrol sisteminin kurulması 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun gereği olup söz konusu iç kontrol sisteminin kurulması ve gözetilmesi üst yöneticilerin, idari ve malî karar ve işlemlere ilişkin olarak iç kontrolün işleyişi ise harcama yetkililerinin sorumluluğunda bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, makro düzeyde bir planlamanın yapılabilmesi ve kitap ihtiyacının doğru tespit edilmesini teminen il bazında ve ülke çapında tüm sınıf seviyelerindeki öğrenci sayılarının kitap talebi ile karşılaştırılacağı kontrol mekanizmasının etkin hale getirilmesinin ve kaynak israfını önleyecek tedbirlerin alınmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

BULGU 5: Okulların İnternet Erişimlerine ve Altyapılarına İlişkin Etkin İşleyen Bir Veri Sisteminin Bulunmamasının İhale ve İhale Konusu İş Süreçlerini Olumsuz Etkilemesi

Okulların hangi yöntemle internete erişim sağladığına ve okullarda bulunan teknik altyapıya ilişkin sağlıklı işleyen bir veri sistemi bulunmamasının, ihale ve ihale konusu işlerin yapım süreçlerini olumsuz etkilediği görülmüştür.

Eğitimde Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi kapsamında okullara VPN, mobil şebeke üzerinden internet erişimi (GSM) ve uydu üzerinden internet hizmetleri şeklinde çeşitli yöntemlerle internet sağlanmaktadır. Bunun için Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (YEĞİTEK) tarafından ihaleye çıkılmakta veya uygun olması halinde ilgili kuruluşlarla protokol imzalanmaktadır. İnternet erişiminde nihai hedef her okula VPN bağlantısı sağlamak olmakla birlikte bunun sağlanamadığı hallerde erişim dsl, fiber, GSM, vimax ve uydu interneti ile sağlanmaktadır. Ayrıca internet altyapısı olmayan okullara

---

FATİH projesi kapsamında ağ altyapısının yaptırılması YEĞİTEK tarafından gerçekleştirilmektedir. Okulların bu ihtiyaçlarının nasıl karşılanacağını planlanması ve sonrasında iş programlarının hazırlanabilmesi için doğru veriye ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu veri akışı MEBBİS FATİH Projesi Envanter Modülü ile sağlanmaktadır. Bu sistemdeki tüm verileri güncel ve doğru tutma sorumluluğu il milli eğitim müdürlüklerine ait bulunmaktadır. Bununla birlikte, YEĞİTEK ihale hazırlık sürecinde, il müdürlüklerinden verilerin güncel ve doğru olup olmadığının kontrol edilerek bildirilmesini talep etmekte, buna rağmen okullardan gelen veriler, eksik ya da yanlış olabilmektedir. Bu durum, ihale ve işin yapılması sürecinin aksamasına, maliyet artışlarına, işin zamanında bitirilememesi ve ihtiyacın zamanında karşılanamamasına yol açabileceği gibi yüklenici ve idare arasında hukuki ihtilaflar da doğurabilecektir.

Örneğin, 25.05.2021 tarihinde sözleşmesi imzalanan 408.789.000,00 TL ihale bedelli FATİH Projesi Kapsamında 7000 okulun Yerel Alan Ağının Kurulumu (Faz-3) Hizmet Alımı işinde, il müdürlüklerinin ağ altyapı kurulumu ihtiyacı belirlenmesine rağmen, keşiflerde uygun olmayan okullar olabileceği ihtimali değerlendirilerek yükleniciye 7000 okula ilaveten 2000 ikame okul listesi verilmiştir. Yüklenici tarafından toplam 9.000 okulda keşif yapılmış ve yaklaşık 5.000 okulun ağ altyapı kurulumuna uygun olduğu tespit edilmiştir. Okulların ağ altyapı kurulumuna uygun olmaması nedeniyle, yerel alan ağı kurulması hedeflenen okul sayısına ulaşamamıştır.

Okulların ağ altyapı kurulumuna uygun olmama sebeplerinin başında okulda hâlihazırda bir ağ altyapısı bulunması gelmektedir. Okul hakkında deprem güçlendirme ve yıkım kararı bulunması, okulun tarihi bina olması, aynı binada iki okul bulunması dolayısıyla oluşan mükerrerlik, derslik sayısının az olması, öğrenci sayısının az olması, okulun fiziki yapısının uygun olmaması, okul hakkında taşıma veya kapama kararı olması, internet erişim türünün uygun olmaması diğer sebepler olarak sayılabilmektedir.

FATİH Projesi Envanter Modülü, FATİH Projesi kapsamında yapılacak planlamalara esas teşkil edecek okullardaki envanter bilgileri ve bu bilgilerde meydana gelen değişikliklerin izlenebilmesi, okul ihtiyaçlarının tespiti ve proje planlamalarının daha etkin yürütülebilmesi amacıyla kullanılmaktadır. Uygulamada sisteme girilen bilgilerin sağlıklı olmaması nedeniyle sistemin tam ve doğru bilgi üretememesi ihale süreçlerinde aksamalara sebep olmaktadır. Söz

---

konusu modül, okul yöneticileri tarafından okullara ait bilgilerin tamamının doğru şekilde sisteme girilmesi halinde tam ve doğru bir raporlama yapabilecektir.

Kamu idaresi tarafından verilen cevapta; sistemin okullar tarafından tam ve doğru bilgi girilmemesi halinde sağlıklı veri üretemeyeceği belirtilmiş, MEBBİS içinde yer alan Fatih projesi envanter modülünün kullanımına ilişkin tüm okul idarecilerine uzaktan eğitim verildiği ve bu eğitim sonrasında gerekli bilgilerin tekrar güncellenerek sisteme girilmesi istendiği ifade edilmiştir.

Bu itibarla, okulların geniş bant internet erişimine ilişkin planlamaların ve ihale süreçlerinin daha sağlıklı yürütülebilmesi amacıyla, kullanılmakta olan sistemin eksiksiz ve doğru bilgi üretecek hale getirilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 6: Aynı İhale Konusu İçinde Yer Alabilecek Benzer Nitelikteki Mal Alımlarının Parçalara Bölünmek Suretiyle Doğrudan Temin Yöntemiyle Gerçekleştirilmesi

Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda öngörülen temel ihale usulleri ile ihale edilmesi gereken kırtasiye, bilgisayar malzemesi ve toner alımlarının parçalara bölünmek suretiyle doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel İlkeler" başlıklı 5'inci maddesinde; idarelerin bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu oldukları belirtilmiş olup söz konusu maddenin devamında ise aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işlerinin bir arada ihale edilemeyeceği ve eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanun'un "Doğrudan temin" başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde; büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin belli tutarı aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaaşeye

---

ilişkin alımlarının ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temin usulü ile karşılanabileceği belirtilmektedir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 22.5.1.2 numaralı maddesinde ise; 4734 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesine göre açık ihale usulü ile temini gereken ihtiyacın, Kanun'un 22'nci maddesinin (d) bendi için öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde, adet bazında veya aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, kalemlere veya gruplara bölünmek suretiyle aynı Kanun'un 22'nci maddesinin (d) bendine göre temininin, 4734 sayılı Kanun'un temel ilkelerine aykırılık teşkil ettiği ve bu yönde uygulamaların sorumluluk doğuracağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemelerde, kamu idaresi tarafından 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idareler için belirtilen limite uyulduğu, ancak aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki kırtasiye, bilgisayar malzemesi ve toner alımlarının yakın veya aynı tarihlerde sürekli tekrarlanarak parçalara bölünmek suretiyle gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi tarafından verilen cevapta; kırtasiye malzemeleri ve Devlet Malzeme Ofisi bünyesinde bulunmayan tonerlere yönelik olarak yapılan alımların 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesi kapsamında parasal limitler dahilinde gerçekleştirildiği ifade edilmiştir. Ancak söz konusu alımların ihale edilmeksizin ve süreklilik arz edecek şekilde doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirilmesi 4734 sayılı Kanun ve ikincil mevzuatında yer alan hükümlere aykırılık teşkil etmektedir.

Açıklanan nedenlerle, benzer nitelikteki alımların parçalara bölünmek suretiyle karşılanması yerine, alımların ihtiyaç planlaması çerçevesinde 4734 sayılı Kanun'da belirtilen temel ihale usulleri kullanılarak gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 7: Ortaöğretimde Maker Hareketi Projesinden Beklenen Çıktıların Sürdürülebilir Olmasını Sağlayacak İzleme Sisteminin Kurulmaması

Ortaöğretim kurumlarında bilim, kültür ve sanat atölyelerinin kurulmasını amaçlayan “Ortaöğretimde Maker Hareketi” adlı yatırım projesine ilişkin olarak mevzuat gereği düzenlenmesi gereken izleme ve değerlendirme raporlarının düzenlenmediği ve bu nedenle Projeden beklenen çıktıların ölçüm ve analizine yönelik değerlendirmelerin yapılmadığı görülmüştür.

Ortaöğretimde Maker Hareketi Projesi, fen liselerinde bilim alanında maker laboratuvarları kurulması amacıyla 35 milyon TL bütçeyle ve 4 yıllık (2018-2022) bir yatırım projesi olarak 2018 Yılı Yatırım Programında yerini almıştır.

Bakanlığın 2023 Eğitim Vizyonu ile akademik bilginin beceriye dönüşmesinin sağlanması hedefi doğrultusunda ortaöğretim kurumlarının tamamında tasarım beceri atölyeleri kurulması amaçlanmış ve Projenin kapsamı, bu amaç doğrultusunda, bilim atölyelerinin yanı sıra kültür ve sanat atölyelerini de içerecek şekilde genişletilmiş, Ortaöğretimde Maker Hareketi Projesine ayrılan kaynak, 2019 yılından itibaren Tasarım Beceri Atölyelerinin kurulumu için kullanılmaya başlamıştır.

Bu kapsamda; Ortaöğretim Genel Müdürlüğüne bağlı liselerde Proje kapsamında genel bütçenin 06.02 Menkul Sermaye Üretim Giderleri harcama kaleminden 2019 yılında 15,7 milyon TL, 2020 yılında 6,8 milyon TL ve 2021 yılında 2,4 milyon TL tutarında harcama gerçekleştirilerek 45 ilde toplam 96 adet okulda Tasarım Beceri Atölyeleri kurulumu sağlanmıştır.

Projenin başlangıcı ve hayata geçirildiği süreç itibarıyla yapılan incelemelerde; projenin sahibi ve yürütücüsü olan Ortaöğretim Genel Müdürlüğü tarafından, atölyelerin mobilya, donatım ve inşaat işlerine ilişkin teknik şartnamelerin hazırlandığı ve 81 İl Valiliğine gönderildiği, atölyelerin oluşturulması ve etkin kullanımına yönelik çalıştaylar gerçekleştirildiği, paydaş kurumlarla protokoller imzalandığı, öğretmen ve yönetici eğitim seminerleri gerçekleştirildiği, Tasarım Beceri Atölyeleri Öğretmen El Kitabı yayımlandığı, öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin Tasarım Beceri Atölyeleri ile ilgili görüşlerinin ortaya çıkarılmasını amaçlayan odak grup görüşmeleri gerçekleştirildiği, öğrencilerle anketler yapıldığı ve bunun sonucunda Tasarım Beceri Atölyelerine Yönelik Öğrenci, Öğretmen ve Yönetici Görüşleri Raporu düzenlendiği görülmüş ve Genel Müdürlük tarafından sahiplenici, paylaşımcı ve uygulamaya yön veren bir kurgu ortaya konulmaya çalışıldığı anlaşılmıştır.

Bununla birlikte Proje kapsamında atölye kurulumu yapılan okullara gerçekleştirilen ziyaretler ve harcama belgeleri ve muhasebe kayıtları üzerinden yapılan denetimler sonucunda;

- Tam kurulum yapılan atölyelerin bazılarının müzik kısmında, kayıt odasının işe ilişkin teknik şartnamede belirtildiği şekilde yalıtıma elverişli olarak inşa edilmemiş olmasından dolayı kayıtların sıhhatli bir şekilde gerçekleştirilemediği,

- Bazı atölyelerde müzik aletlerinin işin teslimi sırasında ambalajlı ve sıfır ürün olarak teslim edilmemiş olduğu, sapı ya da köprüsü kırık enstrümanların teslim edildiği ve dolayısıyla enstrümanların kullanım dışı olduğu,
- Ahşap atölyesi ve müzik atölyesi bitişik düzen yapılmış olduğundan ve ahşap kesme makinesinin kullanılması halinde ortaya çıkan toz dolayısıyla atölyenin diğer kısımlarının, özellikle müzik atölyesinin kullanılmayacak olmasından dolayı, ahşap atölyesinin kullanıma elverişli olmadığı ve çoğunlukla atıl durumda bulunduğu,
- Bazı atölyelerin bilim kısmında yer alan 3D lazer yazıcının kullanılamaz durumda olduğu, yazıcıda kullanılan termoplastik malzemelerin ambalajsız bir şekilde teslim alındığı ve bu nedenle ilgili malzemelerin henüz teslimat aşamasında kullanım ömürlerini kısmen doldurmuş oldukları,
- Tam kurulum şeklinde kurulumu yapılan atölyelerin, Fen Liselerinde daha ziyade bilim tarafının kullanılıp diğer kısımlarının atıl kaldığı, Sosyal Bilimler Liselerinde ise tam tersi bir durumun vaki olduğu,
- Tam kurulum yapılan okullarda okul bünyesinde daha önce var olan görsel sanatlar ya da müzik sınıflarının Tasarım Beceri Atölyesinin sanat kısmına alternatif teşkil ettiği ve bu nedenle tam kurulum kapsamındaki sanat atölyelerinin etkin kullanılmadığı,
- Müzik öğretmeni normu olmayan okullarda müzik atölyesi kurulumlarının gerçekleştirildiği ve dolayısıyla bu okullardaki atölyelerin hiçbir şekilde kullanılmadığı,
- Atölyelerin bazılarında makinelerin ya hiç çalışmıyor olduğu ya da çalışıyorsa da kurulum yapılan okulda makineyi kullanmayı bilen insan kaynağının bulunmadığı,
- Harcama sürecinin çoğunlukla okullar tarafından yürütüldüğü, ödeneğin doğrudan okullara gönderilmek yerine toplu olarak ilçelere gönderildiği ve dolayısıyla harcama sürecinin ilçeler tarafından yürütüldüğü durumlarda; ilçedeki okulların tamamında birebir aynı mahiyette kurulumlar yapılmış olmasına rağmen ilçeler tarafından işin parçalara bölünmek suretiyle doğrudan temin yoluyla aynı firmaya ihale edildiği,
- Atölye kurulumuna ilişkin harcamaların muhasebeleştirilmesinde, bütçeden yapılan ödemenin donatım ve mobilya alımlarına ilişkin olan kısmının bilançonun ilgili varlık hesaplarıyla ilişkilendirilmek yerine doğrudan faaliyet gideri olarak muhasebeleştirildiği ve mali tablolarda maddi duran varlıklar ve stoklar için eksik bilgi sunulmasına neden olduğu,

tespit edilmiştir.

Görüleceği üzere, Ortaöğretimde Maker Hareketi Projesi, Genel Müdürlüğün sahiplenici ve uygulamaya yön veren tutumuyla hayata geçirilmiş, ancak ilerleyen süreçte bir izleme faaliyeti gerçekleştirilmediğinden Genel Müdürlük tarafından projeye ilişkin sorunların tespiti mümkün olamamış ve dolayısıyla bu sorunların çözümü için bir girişimde de bulunulamamıştır.

Oysaki yılı Yatırım Programlarında yer alan projelere ilişkin izleme faaliyeti, ilgili mevzuat çerçevesinde ayrı bir müessese olarak düzenlenmiş ve bu suretle projelerin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi hususu bir nevi güvence altına alınmıştır.

3428 sayılı 2021 Yılı Yatırım Programının Kabulü ve Uygulanmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararı, 15.01.2021 tarih ve 31365 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış ve 2021 Yılı Yatırım Programı ilgili Karar'ın eki olarak yürürlüğe konulmuştur.

2021 Yılı Yatırım Programında yer alan projelerin yıl içi işlemleri ve izlenmesine dair usul ve esaslar, 2021 Yılı Yatırım Programı Yıl İçi İşlemlerinin Uygulanması ve İzlenmesi Hakkında 1 Sıra No'lu Genelge ile belirlenmiştir.

Söz konusu Genelge'nin "VI. İzleme ve Değerlendirme Raporları" başlıklı bölümünde; kamu idarelerinin yatırım projelerine ilişkin izleme ve değerlendirme raporlarını, projelerin fiziki ve nakdi gerçekleşme düzeyi, ihale bilgisi, projedeki ilerleme durumu, yaşanan sorunlar vb. bilgileri içerecek şekilde 3'er aylık periyotlar halinde hazırlamaları ve Kamu Yatırımları Bilgi Sistemine (KaYa) girmeleri gerektiği belirtilmiştir.

Yapılan incelemelerde; Projenin hayata geçirildiği yıllar itibarıyla projeye ilişkin izleme ve değerlendirme raporlarına temel teşkil edecek bir izleme faaliyetinin yürütülmemiş olduğu, bu suretle, söz konusu raporların ilgili mevzuat çerçevesinde düzenlenerek KaYa sistemine girilmediği tespit edilmiştir.

Tasarım Beceri Atölyelerinin amacının, öğrencilere üretim kültürünü aşlamak, öğrencilerin yenilikçilik, yaratıcılık, eleştirel düşünme ve problem çözme gibi çağın becerilerine sahip ve düşündüğünü hayata geçirebilen bireyler olarak yetiştirilmesine katkı sağlamak olduğu düşünüldüğünde, Genel Müdürlüğün koordinasyonu ile yapılacak iyileştirme çalışmaları, atölyelerin hedef kitle olan öğrenciler tarafından daha etkin bir şekilde kullanılmasına katkı sağlayacağı gibi Projeden beklenen fayda da sürdürülebilir hale gelecektir.

Diğer taraftan, yukarıda bahsi geçen sorunların bir kısmı okul bünyesindeki yönetici ve öğretmenlerin Projenin felsefesi konusundaki farkındalıklarının artırılması ve bireysel gayret ve hassasiyetleri ile bertaraf edilebilecek mahiyettedir. Nitekim yapılan okul ziyaretlerinde atölyelerin aktif ve etkin bir şekilde kullanıldığı iyi uygulama örneklerinin de bulunduğu görülmüştür.

Dolayısıyla, Genel Müdürlük tarafından gerçekleştirilecek izleme faaliyetleri vasıtasıyla hem daha eşgüdümlü bir yapı ortaya çıkacak hem de iyi uygulama örneklerinin de var olduğu gerçeği göz önünde bulundurulduğunda okullar arası etkileşim ve bilgi/tecrübe paylaşımları çoğalacaktır.

Kamu idaresi tarafından verilen cevapta; bulguda bahsi geçen aksaklıklarla ilgili olarak tedbir alınması konusunda ilgili birimlere bilgilendirme yapıldığı, projeye ilişkin izleme faaliyetlerine başlanıldığı ve bu faaliyetler sonucunda ölçüm ve değerlendirme çalışmalarının yapılabileceği ifade edilmiştir.

Açıklanan nedenlerle; Ortaöğretimde Maker Hareketi Projesine ilişkin olarak mevzuat hükümleri çerçevesinde bir izleme faaliyeti yürütülmesi ve bu suretle Projenin sona erdiği yıl itibarıyla durum tespiti yapılarak atölyelerden beklenen çıktıların ölçüm ve değerlendirmesinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 8: İl Milli Eğitim Müdürlükleri Tarafından Okullar Adına Satın Alınan Donatım Malzemelerinin Okullara Devrine İlişkin Sürecin Sağlıklı Yürütülmemesi

İller tarafından temel eğitim ve ortaöğretim kurumlarının ihtiyaçlarında kullanılmak üzere satın alınan donatım malzemelerinin okullara devrine ilişkin olarak yürütülen süreçte birtakım aksaklıklar bulunduğu görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun; "Taşınır ve taşınmaz işlemleri" başlıklı 44'üncü maddesinde; taşınırların kaydı ile muhafazası, kullanımı, mal yönetim hesabının verilmesi ve mal yönetim sorumlularıyla bunlar adına görev yapacak olanların belirlenmesine ilişkin usûl ve esasların çıkarılacak yönetmeliklerle belirleneceği,

Aynı Kanun'un "Mal yönetiminde etkililik ve sorumluluk" başlıklı 48'inci maddesinde; kamu idarelerinin, taşınırların yönetimi, kaydı, muhafazası ve kullanımından sorumlu oldukları, kamu idarelerine ait malları edinme, kiralama, tahsis, yönetim, kullanma ve

---

---

elden çıkarma işlemlerinin, mevzuatında öngörülen kurallar dâhilinde hizmetin amacına uygun olarak verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre yapılacağı,

belirtilmektedir.

5018 sayılı Kanun'un verdiği yetkiye dayanılarak çıkarılan Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Sorumluluk" başlıklı 5'inci maddesinde; harcama yetkililerinin taşınırların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesinden, kullanılmasından, kontrolünden sorumlu oldukları ve bu sorumluluğu taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri aracılığıyla yerine getirecekleri, kamu idarelerine ait taşınırların muhafazası ile görevli olan veya kendilerine kullanılmak üzere taşınır teslim edilen kamu görevlilerinin bu taşınırları en iyi şekilde muhafaza etmek, veriliş amacına uygun bir şekilde kullanmak zorunda oldukları ifade edilmiştir.

Kanun ve Yönetmelik hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; taşınırların hizmetin amacına uygun olarak yönetimi, kaydı ve muhafazasından esasen harcama yetkililerinin sorumlu olduğu, bu sorumluluğun taşınır kayıt ve kontrol yetkilileri aracılığıyla yerine getirileceği ve taşınırların veriliş amacına uygun olarak kullanılmasının zorunlu olduğu anlaşılmaktadır.

Bakanlık bünyesindeki uygulamada; bütçeden harcama yapma yetkisine sahip olmayan ilkokul ve ortaokulların donatım ihtiyaçları, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü taşra bütçesinden illere ödenek gönderilmek suretiyle iller tarafından yapılan satın almalarla karşılanmakta, harcama yetkisine sahip olan liselerde ise, harcama süreci daha ziyade okulların kendisi tarafından yürütülmekte, zaman zaman Ortaöğretim Genel Müdürlüğü taşra bütçesinden illere ödenek gönderilmek suretiyle yine iller tarafından yapılan satın almalar da söz konusu olabilmektedir.

Yine uygulamada; ödeneğin merkezden illere gönderildiği aşamada, Temel Eğitim ve Ortaöğretim Genel Müdürlüğü tarafından hangi okullar için hangi donatım malzemelerinin alınacağına dair oluşturulan icmaller illerle paylaşılmakta, ilgili donatım malzemeleri alımının eğitim öğretimin aksamaması için ivedilikle gerçekleştirilmesi gerektiği konusunda da illere yazı yazılmaktadır.

İl Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından okullar adına yapılan satın alma ve devir işlemleri incelendiğinde;

- İl bünyesindeki ilkokul, ortaokul ve liselerin ihtiyaçlarında kullanılmak üzere satın alınan donatım malzemelerinin il ambarlarında bekletildiği, ilgili malzemelerin okullara devrinin geciktirildiği,
- Genel Müdürlükler tarafından gönderilen icmallerin göz ardı edildiği; icmalde yer alan bazı okullara ya hiç devir yapılmadığı ya eksik devir yapıldığı veyahut devrin il bünyesindeki başka okullara gerçekleştirildiği,
- Alınan donatım malzemelerinin, özellikle dizüstü bilgisayarların, okullara devri sağlanmak yerine ilin kendi ihtiyaçlarında kullanıldığı,
- Temel eğitim ya da ortaöğretim taşra bütçesinden ödenek talep edilip söz konusu ödeneğin ilin kendi donatım ihtiyaçları için harcandığı,

tespit edilmiştir.

Bunun yanı sıra, donatım malzemelerinin okullara devrinin gerçekleşip gerçekleşmediğini kontrol edebilmek adına, Genel Müdürlükler tarafından, illerden taşınırların okullara devrinin yapıldığına dair taşınır devir fişlerinin istendiği ve bu durumun büyük bir bürokrasiye yol açtığı, diğer taraftan yapılmaya çalışılan kontrollerin yukarıda sıralanan hususlar göz önünde bulundurulduğunda sıhhatli bir sonuç vermediği kanaatine varılmıştır.

Görüleceği üzere, merkezden sağlıklı bir ihtiyaç planlaması yapılmaya çalışılsa da, sürecin iller tarafından yürütüldüğü aşamada yukarıda yer verilen birtakım aksaklıklar bulunmaktadır. Oysaki Taşınır Kayıt Yönetim Sistemi (TKYS) üzerinden genel müdürlüklere kendi bünyelerindeki okulların taşınırlarına yönelik bir raporlama yapma yetkisi verilmesi halinde, hem merkezle iller arasındaki bürokrasi azalacak hem de taşınır alımlarına yönelik ihdas edilen ödenekler ihtiyaçlar çerçevesinde harcanabilecektir.

Diğer taraftan program bütçe kod yapısına göre bütçe ödenekleri programlar itibarıyla ve kurumsal düzeyde kanunlaşmaktadır. Bu kapsamda ödeneklerin ödeneğin sahibi olan harcama biriminin ihtiyaçları doğrultusunda kullanılması gerekmektedir. İller tarafından harcanan bütçenin Temel Eğitim ve Ortaöğretim Genel Müdürlüklerinin bütçeleri olduğu düşünüldüğünde, süreçte yaşanan aksaklıklar giderilmediği takdirde sorumluluk ve hesap verebilirlik noktasında sıkıntı yaşanması da kaçınılmaz olacaktır.

Kamu idaresi tarafından verilen cevapta; bulguda öne sürülen hususlarla ilgili olarak taşradaki birimlerin yazı ile uyarıldığı ve taşınır süreçlerini elektronik ortamda takip edebilmek, ilgili Genel Müdürlüklere gönderilen taşınır işlem fişlerinin doğruluğunu kontrol edebilmek ve

---

Bakanlık taşra birimlerinin ambarlarını görebilmek maksadıyla Bakanlık Strateji Biriminden TKYS şifresi talep edildiği ifade edilmiştir.

Açıklanan nedenlerle, taşınırların, hizmetin amacına uygun olarak yönetilmesi ve verilmiş amacı doğrultusunda kullanılması gerektiği yönündeki mevzuat hükmünün tesisi ve taşınır yönetiminin etkinliğinin sağlanması amacıyla; iller tarafından hesap verme sorumluluğu çerçevesinde sürecin titizlikle yürütülmesi ve merkez harcama birimlerince talep edilen TKYS şifresi aracılığıyla taşradaki harcama birimlerinin taşınır işlemlerinin raporlanmasının sağlanması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 9: Bakanlık Aleyhine Adli Yargıda Sonuçlanan Davalarda Hükmolunan Tutarlar İçin Doğrudan İcraya Gidilmesinin Bakanlık Bütçesine İlave Mali Yük Getirmesi

Adli yargı mercilerinde Milli Eğitim Bakanlığı aleyhine sonuçlanan davalarda, mahkemelerce hükmolunan tutarların ve yargılama masraflarının hak sahipleri tarafından icra yoluyla tahsil edilmesi nedeniyle, Bakanlığın ilave ödemede bulunmasına sebep olduğu görülmüştür.

İcra takibi; borçlunun borcunu herhangi bir sebeple ifa etmemesi halinde alacaklının bu borcu Devlet gücü ile tahsil etmek üzere icra müdürlüğü nezdinde başlattığı takiptir. Bilindiği üzere icra takibi, ilamlı ve ilamsız olmak üzere iki türlü yapılmaktadır. Bulgu konusu edilen husus, bir mahkeme kararına dayalı olan ilamlı icranın konusunu oluşturmaktadır.

Mevcut yasal durum nedeniyle, adli yargı mahkemelerinde kamu idareleri aleyhine sonuçlanan davalarda hükmolunan ilama bağlı borçlar hak sahipleri tarafından, doğrudan kamu idarelerine başvurularak tahsil edilmesi yerine, Devlet gücü kullanılarak ilamlı icra takibi yoluyla Bakanlıktan tahsil edilmektedir. Bir alacağın bu şekilde tahsil edilmesi, kamu yönetiminin genel ilkelerine uygun olmadığı gibi, bu uygulama kamu idarelerinin bütçelerine ilave mali yük getirmekte ve ayrıca icra dairelerinin iş yükünü artırmaktadır.

Bu kapsamda, Bakanlık bütçesinden 2021 yılında icraya gidilen davalar için hükmedilen yaklaşık toplam 700.000,00 TL ilama bağlı borç tutarına ek olarak yaklaşık toplam 130.000,00 TL icra masrafı ödenmiştir.

İdari yargıda bu tür sorunların yaşanmaması için 2012 yılında 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28'inci maddesinde değişiklik yapılarak, kamu kurumlarına karşı idari yargı nezdinde açılan davalarda, davanın kaybedilmesi durumunda hükmolunan

---

tutarların ve yargılama giderlerinin icra yoluna gidilmeden doğrudan ödeme yapılması imkânı getirilmiştir.

2577 sayılı Kanun'un 28'inci maddesinin ikinci fıkrası; "(6352/58) *Konusu belli bir miktar paranın ödenmesini gerektiren davalarda hükmedilen miktar ile her türlü davalarda hükmedilen vekalet ücreti ve yargılama giderleri, davacının veya vekilinin davalı idareye yazılı şekilde bildireceği banka hesap numarasına, bu bildirim tarihinden itibaren, birinci fıkrada belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yatırılır. Birinci fıkrada belirtilen süreler içinde ödeme yapılmaması halinde, genel hükümler dairesinde infaz ve icra olunur.*" şeklinde düzenlenmiştir. Aynı maddenin birinci fıkrasında da, idari yargı kararlarının idareye tebliğinden başlayarak otuz gün içerisinde yerine getirilmesinin zorunlu olduğu hükmü mevcuttur.

Adli yargıda icraya gidilmeden doğrudan kamu idarelerine başvuruda bulunma ve kamu idarelerinin de bu aşamada ödemeyi yapmaları yönünde yasal bir zorunluluk bulunmadığı ve kamu idareleri ilam üzerine doğrudan ödeme yapma konusunda tereddüt yaşayıp ilamların kesinleşmesini beklediği için alacaklılar hak kaybı yaşamamak adına doğrudan icraya gitmekte ve ödemenin gerçekleşmesi için icra aşamasının tamamlanması beklenmektedir.

Adli yargıda kaybedilen davalar için kamu idarelerince ayrıca icra masrafı ödenmesinin, kamu kaynağının etkili, ekonomik ve verimli kullanım ilkesine aykırılık oluşturduğu ve bu durumun 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi Kontrol Kanunu'nun 8'inci maddesi ile uyumlu olmadığı değerlendirilmektedir.

Diğer yandan, İcra ve İflas Kanunu'nun 82'nci maddesi gereğince Devlet mallarının hacze konu edilememesi ve 5018 sayılı Kanun kapsamındaki kamu idarelerinin Devlet tüzel kişiliği içinde yer almaları hususu da dikkate alındığında, hak sahipleri tarafından kamu idarelerinden alacaklarını icra yoluyla tahsili yoluna gidilmesinin kamu hukukuyla uygun olmadığı düşünülmektedir.

Kamu idaresince, bulgu konusu hususun yerine getirilmesinin 2004 sayılı İcra İflas Kanunu'nda düzenleme yapılmasına bağlı olduğu ve bu konudaki yetkinin de Türkiye Büyük Millet Meclisinde olduğu ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, adli yargıda Bakanlık aleyhine sonuçlanan davalarda hükmolunan ilama bağlı borçların, icraya gidilmeden hak sahipleri tarafından doğrudan ilgili kamu idaresine başvurularak tahsili yoluna gidilmesi hususunda, idari yargı için mevcut olan düzenlemeye benzer bir düzenleme yapılmasına ihtiyaç bulunduğu değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: ÖNCEKİ YIL/YILLAR SAYIŞTAY DENETİM RAPORUNA İLİŞKİN İZLEME FORMU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Okullara Ait İnternet Erişimine İlişkin Merkezi Veri Tabanı Bulunmamasının İhale Hazırlık Süreçlerini Olumsuz Etkilemesi	2020	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus 2021 yılı denetim raporunda tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Dönem Sonu İşlemlerinin Eksik Yapılması	2020	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus 2021 yılı denetim raporunda tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Şartlı Bağış ve Yardımların Muhasebeleştirilmesinde Gelecek Aylara/Yıllara Ait Gelirler Hesabının Kullanılmaması	2020	Kısmen Yerine Getirildi	380/480 No.lu hesaplar 03.11.2021 tarihi itibarıyla kullanılmaya başlanmış olup bu tarihe kadar bütçeye gelir kaydı yapılan şartlı bağış ve yardım tutarları mali tablolarda doğru hesaplarda muhasebeleştirilmemiştir. Söz konusu husus 2021 yılı denetim raporunda tekrar bulgu konusu yapılmıştır.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI DERS
ALETLERİ YAPIM MERKEZİ DÖNER
SERMAYESİ İŞLETMESİ
2021 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU**

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	51
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	52
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	53
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	53
5.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	54
6.	DENETİM BULGULARI.....	54

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. İşletme Sermayesi Tutarının Yıllar İtibariyle Azalma Göstermesi
2. Sayım ve Tesellüm Noksanları Hesabının Kullanılmaması

---

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

17.05.1961 tarih ve 6851 sayılı Bakanlık Makamı onayı ile Ders Aletleri Yapım Merkezi kurulmuştur. Merkezin faaliyetlerinin döner sermaye ile yürütülmesini sağlayabilmek için 3423 Sayılı Kanun uyarınca "2. Akşam Sanat Okulu" adı altında okul statüsüne kavuşturulmuştur. Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı 1 No'lu Kararnamesi'nin 318'inci maddesine göre merkez teşkilatı bünyesinde Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlı olarak faaliyetlerini yürütmektedir.

Görevi, Bakanlığa bağlı (okul öncesi, ilk, orta, lise ve dengi okul) müfredat programlarına uygun ders araçlarını üretmek ve dağıtmaktır. Döner sermaye kapsamında piyasadan gelen benzer nitelikteki üretim talepleri de karşılanmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Döner sermaye hizmetleri; İşletme müdürü, müdür yardımcıları ve diğer kamu görevlileri tarafından yürütülmektedir. 2021 yılı sonu itibarıyla İşletme Müdürlüğünde 68 memur (32 kişi görevlendirme) ve 268 işçi olmak üzere toplam 336 personel istihdam edilmektedir. 21 işçi 30.09.2020 tarihi itibarıyla muhtelif İl Milli Eğitim Müdürlükleri emrinde görevlendirildiğinden fiilen işletmede görev yapmamaktadır.

Ders Aletleri Yapım Merkezi, MEB Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlı olarak faaliyetlerini yürütmektedir. İşletmede, harcama yetkilisi Destek Hizmetleri Genel Müdürü olup, mevzuat çerçevesinde bu yetkilerini işletme müdürüne devretmektedir.

1.3. Mali Yapı

İşletme Müdürlüğünün bütçelerinin hazırlanması, uygulanması, sonuçlandırılması ve muhasebe ile kontrol ve denetimi Hazine ve Maliye Bakanlığınca yürürlüğe konulan Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenmiştir. İşletmenin ekonomik değer ifade eden işlemlerinin muhasebe kayıtlarına alınması ve bu kayıtların raporlanması sürecinin gerçekleştirilmesi amacıyla Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesindeki Döner Sermaye Mali Yönetim Sistemi (DMİS) Programı kullanılmaktadır.

İşletmenin 2021 yılsonu itibariyle ödenmiş sermayesi 10.789.789,36 TL olup toplam aktif büyüklüğü 412.542.088,98 TL'dir. Kurumun gelir tablosuna göre, döner sermaye gelir toplamı /toplam cirosu 354.971.285,33 TL, dönem net karı ise 11.408.300,65 TL'dir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

İşletme Müdürlüğü, mali işlemlerin muhasebeleştirilmesine ilişkin olarak Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği'ne tabi olup, uygulanan muhasebe sistemi ilgili mevzuatında öngörülen tahakkuk esaslı muhasebe sistemidir. Söz konusu Yönetmelik hükümleri gereğince bu işletmede tekdüzen hesap planı ve muhasebe sistemi uygulanmaktadır. Yapılan işlemin türüne göre ilgili birimlerce gerçekleştirilen işlemler karşılığı düzenlenen evraklar muhasebe birimine gelmekte, muhasebe biriminde kontrolleri yapıldıktan sonra Döner Sermaye Mali Yönetim Sistemine giriş yapılmak suretiyle muhasebe işlemleri gerçekleştirilmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esasların 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup, denetim bunlarla birlikte Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Gelir Tablosu,

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile

---

---

bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

---

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Milli Eğitim Bakanlığı Ders Aletleri Yapım Merkezi Döner Sermaye İşletmenin 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan, geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İşletme Sermayesi Tutarının Yıllar İtibariyle Azalma Göstermesi

İşletme sermayesinin, işletme tarafından devam ettirilmesi ve korunması gerekirken yıldan yıla azalış gösterdiği ve bu hususta herhangi bir önlem alınmadığı tespit edilmiştir.

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde, döner sermaye kavramının, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine kanunlarla verilen asli ve sürekli kamu görevlerine bağlı olarak ortaya çıkan ve genel idare esaslarına göre yürütülmesi mümkün olmayan mal ve hizmet üretimine ilişkin faaliyetlerin sürdürülebilmesi için kamu idaresine bağlı olarak kurulmuş işletmelere tahsis edilen sermayeyi ifade ettiği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmeliğin, "Öz Kaynaklara İlişkin İlkeler" başlıklı 33'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, işletme tarafından öz kaynakların devam ettirilmesi ve korunmasının

---

gerektiği, herhangi bir nedenle öz kaynaklarda meydana gelen azalmaların hem dönemsel hem de kümülatif olarak izlenip kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede; işletmenin 2019, 2020 ve 2021 yılı mali tablolarında; 500-Sermaye Hesabında kayıtlı tutarların 2019 yılında 17.306.517,22 TL, 2020 yılında 15.360.972,50 TL ve 2021 yılında ise 10.789.789,36 TL olduğu ve yıllar itibariyle azaldığı görülmektedir. Söz konusu sermaye azalışı, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı diğer döner sermaye işletmelerine nakit sermaye tahsisi yapılmasından kaynaklanmaktadır. İşletme Müdürlüğünün üretim faaliyetlerine ilişkin yapılan sözleşmelerden dolayı tahakkuk eden alacaklarında gecikme yaşanması durumunda, personel ödemeleri başta olmak üzere giderlerini karşılamakta zorluk yaşamaması ve diğer döner sermaye işletmelerine nakit aktarımı yapabilmesi için sermaye yeterliliğini sağlaması gerekmektedir. Dolayısıyla işletmenin, kendisine tahsis edilen ve öz kaynağın bir unsuru olan sermayesini amacına uygun olarak kullanması, devam ettirmesi ve koruması esastır.

Kamu idaresi cevabında, işletme sermayesinin iki yüz milyon Türk Lirası (200.000.000 TL) Genel Bütçeden, üç yüz milyon Türk Lirası (300.000.000 TL) ise her yıl sonunda elde edilecek döner sermaye kârından karşılanmak üzere beş yüz milyon Türk Lirasına (500.000.000 TL) çıkarılması için çalışmaların başlatıldığı belirtilmiştir.

Bu itibarla, mal ve hizmet üretimine ilişkin faaliyetlerin sağlıklı bir şekilde yürütülmesini ve sermaye azalışının önüne geçilmesini teminen, iç kaynaklar kullanılmak yoluyla sermaye artırımını gibi seçenekler de dahil olmak üzere gerekli önlemlerin alınmasının ve işletmenin sermaye yapısının güçlendirilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

BULGU 2: Sayım ve Tesellüm Noksanları Hesabının Kullanılmaması

İşletme Müdürlüğünde; tespit edilen kasa, döviz, alınan çek, menkul kıymet ve benzeri noksanlıklar için 197-Sayım ve Tesellüm Noksanları Hesabının kullanılmadığı ve söz konusu noksanlıkların kayıtlarda doğrudan gider hesaplarında gösterildiği görülmüştür.

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 164'üncü maddesinde, 197 No.lu Hesabın; sayımlar sonunda tespit edilen kasa, döviz, alınan çek, menkul kıymet ve benzeri noksanlıkların, nedenleri belirleninceye kadar geçici olarak kaydedilip izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Aynı Yönetmeliğin 211 ve 213'üncü maddelerinde; duran varlıkların sayımı sonucu tespit edilen noksanlıkların nedeninin araştırılması için sorumluları tespit edilinceye kadar geçici olarak 197 No.lu Hesapta izleneceği, 188'inci maddesinde ise sayım sonucunda tespit edilen noksanlıklardan sorumluları tespit edilenlere ilişkin tutarların ilgilileri adına borç kaydedileceği düzenlenmiştir.

Döner Sermaye Mali Yönetim Sisteminde yer alan Ambar Devir Tutanakları ile Taşınır Bakiye Raporları ve ilgili muhasebe kayıtlarının dönemler itibariyle incelenmesinde; sayım noksanlıklarına ilişkin olarak 197 No.lu Hesaba kayıt yapılmadığı, tespit edilen noksanlıkların doğrudan gider hesaplarında muhasebeleştirildiği tespit edilmiştir. Dolayısıyla üretim süreçlerinde meydana gelen eksik ve kayıp nedenlerinin; kasıt, kusur veya ihmalden kaynaklanıp kaynaklanmadığının bilinmediği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Kamu idaresi cevabında, bulguda yer alan hususlara ilişkin gerekli önlemlerin alınacağı ve düzeltici işlemlerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Tespit edilen bu tür noksanlıklar için muhasebe biriminin sürekli bilgilendirilmesi, stok kontrolünü teminen hammadde ve ürün kodlarının karışıklığa yol açmayacak şekilde belirlenmesi suretiyle gerekli koordinasyonun sağlanması, sayım noksanı olarak tespit edilen değerler söz konusu olduğunda 197 No.lu Hesabın kullanılması uygun olacaktır.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI DÖNER
SERMAYE İŞLETMESİ**

2021 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	59
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	61
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	61
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	61
5. DENETİM GÖRÜŞÜ.....	62
6. DENETİM BULGULARI.....	62

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Vadeli Banka Hesabına İlişkin Olarak Elde Edilen Faiz Gelirinin Hatalı Muhasebeleştirilmesi

---

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Milli Eğitim Bakanlığını yeniden yapılandıran 652 sayılı KHK'nın 21'inci maddesinin (e) fıkrası dayanak alınarak 30.11.2012 tarih ve 196124 sayılı Bakanlık Makamı onayı ile Yenilik ve Eğitim Teknolojileri (YEĞİTEK) Döner Sermaye İşletmesi lağvedilerek yerine MEB Döner Sermaye İşletmesi kurulmuştur. 02.01.2013 tarihinde faaliyetlerine başlayan MEB Döner Sermaye İşletmesi, Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı 1 No'lu Kararnamesi'nin 318'inci maddesine göre merkez teşkilatı bünyesinde Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlı olarak faaliyetlerini yürütmektedir.

İşletmenin yönetimi, faaliyet alanları, bütçe işlemleri, işleyişi, sermaye kaynakları, her türlü idari ve mali işlemleri ile gelir ve giderlerine ilişkin usul ve esasları "Milli Eğitim Bakanlığı Döner Sermaye İşletmeleri Yönetmeliği"nde düzenlenmiş olup, tabi olduğu diğer mevzuat şunlardır:

- Sınav Ücretlerine İlişkin Usul ve Esaslar (2012/2723 B.K.K.)
- Milli Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği
- Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim ve Kültür Yayınları Yönetmeliği

Döner sermaye işletmesinin görevi esas itibarıyla Bakanlığın ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarının talepleri doğrultusunda merkezi sistemle yürütülen resmi ve özel sınavlara ait iş ve işlemleri doğrudan veya Bakanlığın diğer birimleri ile işbirliği halinde yapmak veya yaptırmaktır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Döner sermaye hizmetleri; İşletme müdürü, müdür yardımcıları ve diğer kamu görevlileri tarafından yürütülmektedir. 2021 yıl sonu itibarıyla işletme bünyesinde; 1 İşletme Müdürü (Şube Müdürü V.), 1 Muhasebe Yetkilisi (Sayman), 8 Şef, 1 Bilgisayar İşletmeni, 1 Memur, 2 Teknisyen, 1 Dağıtıcı, 13 İşçi olmak üzere 28 kişi görev yapmaktadır. Ayrıca faaliyet alanlarındaki işlerin yürütülebilmesi için 4857 sayılı Kanun'a tabi 225 işçi Bakanlığın diğer hizmet birimlerinde görev yapmakta olup bu kişilerin ücretleri döner sermaye işletmesi bütçesinden karşılanmaktadır.

1.3. Mali Yapı

İşletme Müdürlüğünün bütçelerinin hazırlanması, uygulanması, sonuçlandırılması ve muhasebe ile kontrol ve denetimi Hazine ve Maliye Bakanlığınca yürürlüğe konulan Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenmiştir. İşletmenin ekonomik değer ifade eden işlemlerinin muhasebe kayıtlarına alınması ve bu kayıtların raporlanması sürecinin gerçekleştirilmesi amacıyla Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesindeki Döner Sermaye Mali Yönetim Sistemi (DMİS) Programı kullanılmaktadır.

İşletmenin 2021 yıl sonu itibariyle gelirler toplamı 441.971.329,70 TL giderler toplamı ise 309.256.157,78 TL'dir. İşletme 2021 yılında 132.715.171,92 TL kâr elde etmiştir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

İşletme Müdürlüğü, mali işlemlerin muhasebeleştirilmesine ilişkin olarak Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği'ne tabi olup, uygulanan muhasebe sistemi ilgili mevzuatında öngörülen tahakkuk esaslı muhasebe sistemidir. Söz konusu Yönetmelik hükümleri gereğince bu işletmede tekdüzen hesap planı ve muhasebe sistemi uygulanmaktadır. Yapılan işlemin türüne göre ilgili birimlerce gerçekleştirilen işlemler karşılığı düzenlenen evraklar muhasebe birimine gelmekte, muhasebe biriminde kontrolleri yapıldıktan sonra Döner Sermaye Mali Yönetim Sistemine giriş yapılmak suretiyle muhasebe işlemleri gerçekleştirilmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esasların 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup, denetim bunlarla birlikte Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Gelir Tablosu,

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

---

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim

---

---

prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Milli Eğitim Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan, geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Vadeli Banka Hesabına İlişkin Olarak Elde Edilen Faiz Gelirinin Hatalı Muhasebeleştirilmesi

Döner Sermaye İşletmesine ait vadeli banka hesaplarına tahakkuk eden faiz tutarlarından banka tarafından yapılan %15 oranında Gelir Vergisi tevkifatının muhasebeleştirme işleminin hatalı yapıldığı görülmüştür.

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne göre; gelir ve giderler, herhangi bir düzenleme veya standart ile aksi kararlaştırılmadıkça gayrisafi olarak kaydedilir. İlgili Yönetmeliğin 421'inci maddesinde bankada bulunan mevduata dönem sonunda tahakkuk ettirilen faizlerin brüt tutarının 642-Faiz Gelirleri Hesabına alacak; faiz geliri üzerinden yapılan vergi ve fon payı kesintilerinin 193-Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar Hesabına, kalan tutarın da 102-Bankalar Hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir. Ayrıca 800 ve 805 Bütçe Gelir Hesaplarına ise 102 No.lu Hesaba aktarılan net tutar üzerinden kayıt yapılması öngörülmüştür.

Döner Sermaye İşletmesinin 2021 yılı hesap ve işlemleri incelendiğinde, elde edilen faiz gelirinin bankalar tarafından gerçekleştirilen tevkifat tutarlarının düşülerek 642 No.lu Hesaba kaydedildiği tespit edilmiştir. Bir başka deyişle, işletmelerin faiz gelirleri brüt tutar yerine net tutar üzerinden muhasebe kayıtlarına alınmıştır.

Kamu idaresi cevabında; bulgu konusu hususa ilişkin herhangi bir gelir kaybının oluşmadığı ve döner sermaye işletmesi mevduat hesabına tahakkuk ettirilen ve banka tarafından yapılan gelir vergisi kesintisi tutarlarının hesaplarda gösterilmesinin sağlanacağı ifade edilmiştir.

İşletme tarafından elde edilen faiz gelirlerinin ilgili yönetmelik hükümlerine aykırı olarak kaydedilmesi neticesinde, 193-Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar Hesabı ile 642-Faiz Gelirleri Hesabı tutarlarının 2021 yılı mali tablolarında 1.725.103 TL eksik görünmesine neden olunmuştur.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
ÖĞRETMENEVİ VE AKŞAM SANAT
OKULLARI

2021 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	65
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	67
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	67
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	68
5.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	68
6.	DENETİM BULGULARI.....	68

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Gelir Gider Dengesini Sağlayamayan Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okullarının Bulunması

---

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Öğretmenevleri ve Akşam Sanat Okulları Şubat 2013-2665 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayımlanan "Öğretmenevi, Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okulu Uygulama Yönergesi" kapsamında sevk ve idare edilmekteyken, bu kurumların yönetim, işleyiş ve denetimlerine ilişkin usul ve esaslar 29 Nisan 2021 tarih ve 31469 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okulları Uygulama Yönetmeliği" ile yeniden düzenlenmiştir.

Bu kurumlar aynı zamanda Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından her yıl yayımlanan Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ hükümlerine; mal ve hizmet alımları ile yapım ve onarımlarında 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve ilgili diğer düzenlemelere; konaklama ünitesi dışında kalan tüm hizmet ünitelerinin maliyet unsurları, hizmet kalitesi ve ekonomik olmak ölçütleri göz önünde bulundurularak kiraya verilmesinde ise 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve ilgili diğer düzenlemelere tabidir.

Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okullarının faaliyet alanı ve görevleri ilgili Yönetmelik'te düzenlenmiştir. Buna göre kurumun amacı; misafirlerinin öncelikle konaklama ihtiyacı ile birlikte yiyecek, içecek, toplantı, organizasyon ve diğer sosyal, kültürel ihtiyaçlarını karşılamak, mevzuatı çerçevesinde mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları ile yükseköğretim kurumları öğrencilerinin mesleki eğitim ve staj çalışması yapmalarına ve çırak öğrencilerin beceri eğitimine imkân sağlamaktır.

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı 552 adet Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okulu Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde Sosyal Tesisler ve İşletmeler Daire Başkanlığı'na bağlı olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Kurumların yapısı ve işleyişi, Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okulları Yönetmeliği'nde düzenlenmiştir. Kurum yöneticisi olan müdürler, harcama yetkilisi olarak kurumun idari, mali ve diğer iş ve işlemlerini; mevzuat hükümleri, çalışma programları, bütçe esasları ve Türk millî eğitiminin amaç ve ilkelerine uygun biçimde yürütmekten sorumludur. Bu görevlerin ifasına yardımcı olmak üzere kurum büyüklüğüne göre değişmekle

---

---

birlikte kurumlarda en az bir müdür yardımcısı görev yapmaktadır. Hizmetler bu yöneticilere bağlı olarak çalışan memur, işçi ve stajyer öğrenciler tarafından yürütülmektedir.

2021 yıl sonu itibariyle Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okullarında 548 müdür, 726 müdür yardımcısı, 446 memur, 2.485'i belirsiz süreli ve 2.207'si hizmet alımı olmak üzere toplam 4.692 işçi görev yapmaktadır.

1.3. Mali Yapı

Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okullarının 2021 yılsonu itibariyle toplam oda kapasitesi 12.535, toplam yatak kapasitesi 26.038, yıllık toplam konaklama kapasitesi ise 9.373.680 kişidir.

2021 yılında 1.603.190 Milli Eğitim Bakanlığı personeli, 1.600.436 diğer kamu kurumu personeli ve 1.272.261 sivil olmak üzere toplam 4.475.887 kişiye konaklama hizmeti verilmiştir. Gerçekleşen doluluk oranı ise ortalama %48 düzeyindedir.

MEBBİS Öğretmenevi Faaliyet Modülü üzerinden alınan konsolide gelir tablosu verilerine göre, Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okullarının 2021 mali yılı toplam geliri 710.926.572,00 TL, toplam net kâr ise 56.111.696,00 TL olarak gerçekleşmiştir. Mevcut 552 öğretmenevi ve akşam sanat okulundan 495'i kâr etmiştir .

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Öğretmenevi ve akşam sanat okulları, Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okulları Yönetmeliği çerçevesinde muhasebe ve mali işlemlerini yürütmektedir. Öğretmenevi ve akşam sanat okulları tekdüzen muhasebe sistemi ve kendilerine özgü özel hesap planına tabi olmakla birlikte, Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca İşletilen Sosyal Tesislerin Muhasebe Uygulamalarına Dair Usul ve Esaslar'ın hesapların konsolide edilmesine ilişkin hükümlerine de tabidir. Söz konusu Usul ve Esaslara göre, her biri ayrı bir raporlama birimi olan sosyal tesislerin mali raporlarının (bilanço, gelir tablosu ve işletme hesabı özeti) faaliyet döneminin bitimini takip eden bir ay içerisinde bağlı olunan kamu kurum ve kuruluşunun merkez birimine gönderilerek konsolide edilmesi ve konsolide edilen mali tabloların Mart ayı sonuna kadar Hazine ve Maliye Bakanlığına gönderilmesi gerekmektedir.

Ancak Milli Eğitim Bakanlığında öğretmenevi ve akşam sanat okullarının konaklama, rezervasyon ve giriş çıkış işlemlerinin takip edilmesi için kullanılan MEBBİS (Milli Eğitim

---

Bakanlığı Bilişim Sistemleri) kapsamındaki Öğretmenevleri Faaliyet Modülünden, sistem henüz tamamlanamamış olduğundan, konsolide bilanço üretilmemekte, sadece konsolide gelir tablosu alınabilmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- 1- Yevmiye defteri,
- 2- Envanter Defteri,
- 3- Gelir tablosu,

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tablolarından sadece (konsolide) gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

---

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okulları 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan, geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Gelir Gider Dengesini Sağlayamayan Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okullarının Bulunması

Kıdem tazminatı karşılıklarının ayrılmaması, istihdam edilen işçi sayısının asgari düzeyde tutulmaması, bakım, onarım ve donatım giderleri için fon ayrılmaması nedenleriyle gelir gider dengesini sağlayamayan Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okullarının bulunduğu görülmüştür.

Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okulları Yönetmeliği'nin "Kurumca açılacak banka hesapları" başlıklı 14'üncü maddesinde; kurum adına açılacak banka hesaplarında istihdam edilen personele ait kıdem ve ihbar tazminatı hesabının açılması gerektiği belirtilmiştir.

Diğer taraftan Yönetmeliğin "Kurumun gelir ve giderleri" başlıklı 20'nci maddesinde, bakım, onarım ve donatım giderleri için yıl içerisindeki net satışların yüzde beşi oranında karşılık ayrılması gerektiği ve kurum personel giderlerinin asgari düzeyde tutularak yıllık net satış değerinin 1/3'ünü geçemeyeceği hükümlerine yer verilmiştir.

Yapılan incelemelerde, çok sayıda öğretmenevi ve akşam sanat okulunun kıdem tazminatı karşılıklarını ayırmadıkları ve ayrı bir hesapta izlemedikleri tespit edilmiştir. Yönetmelikte öngörülen hükme uyulmaması sonucu, birden fazla hesap dönemini ilgilendiren bir gider unsuru olan kıdem tazminatı tutarları giderek artmakta ve bu tutarların işletmeler tarafından bir defada ödenmesi, kurumlara ağır mali yük getirmekte ve nakit dengesinin bozulmasına neden olmaktadır.

Ayrıca, öğretmenevi ve akşam sanat okullarının bakım, onarım ve donatım giderleri için yıl içerisindeki net satışların yüzde beşi oranında ayırması gereken karşılıkları ayırmadıkları,

bunun yerine bazı öğretmenleri ve akşam sanat okullarının söz konusu giderleri için Bakanlıktan ödenek talebinde buldukları anlaşılmıştır. Yine birçok öğretmeninde personel sayısının asgari düzeyde tutulmadığı ve personel giderlerinin yönetmelikte belirlenen limitleri aştığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, bulguda yer alan hususlara ilişkin il müdürlüklerine bilgilendirme yapılmış olduğu ve düzeltici işlemlerin yapılmasının talep edildiği ifade edilmiştir.

Açıklanan nedenlerle, öğretmenleri ve akşam sanat okullarının gelir-gider dengelerini kurmaları ve sağlıklı bir mali yapıya ulaşmalarını teminen, kıdem tazminatları ile bakım onarım ihtiyaçları için Yönetmelik uyarınca ayrılması gereken karşılıkları ayırmaları ve personel giderlerinin asgari düzeyde tutulmasını sağlayacak tedbirleri almaları gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>